

ter quantitatem peccati. verumetiam propter erubescē
 36 riam ꝛ accantationem. Ad illud quod obijciat qꝛ nō
 augent quantitatem. Dicendum qꝛ non augent pꝛincī
 paliter. sed quia augent cōtempꝛum vel libidine. Nec
 est simile a bono. quia enī boni sumus bona facimus.
 unde quantitas bonitatis venit ab habitu intrinseco.
 sed quantitas malicie ab actu. quia enim mala facimꝛ.
 37 mali sumus. Ad illud quod obijciat qꝛ non mutat
 speciem. Dicendum qꝛ est esse nature. ꝛ esse moris. Et
 aliquid est alicui accidentale scđm esse nature. quod ta
 men est essentialē scđm esse moris. ꝛ quibus circumstan
 tiis sunt accidentales actui scđm esse nature. tamen essen

Distinctio. xvij. de confessione sacramentali
 in se cōtꝛum ad potestātē absoluentis virtute cla
 uium in foro penitentiali.

Hic queri solet si peccatū iaz omnino dimissus ē
 a deo. ꝛ. Supra egit magister de confessione
 quantum ad necessitatem a parte penitentis. h
 secundo agit de ipsa quantum ad potestātē ex parte ab
 solutionis. Habet autem hec pars duas. In pꝛma agit
 de potestate in se. In secunda in comparatione ad su
 scipientes. infra. dist. xix. Postqꝛ ostensus est que sint
 clauēs apostolice. ꝛ. pꝛima pars habet duas. In pꝛi
 ma determinat de clauibus ꝛ earum vsu in foro penitē
 tiali. In secunda vero in foro iudiciali. ibi. Et est alius

Querit quid sacerdos virtute
 clauū in cōfessione dimittat.

Hic queri solet si peccatū iam
 omnino dimissus est
 deo pꝛ cordis cōtritionem. ex qꝛ
 penitens votū habuit cōfiteđi.
 quid postea dimittat ei a sacer
 dote. Et ideo em̄ quo vinculo eū
 ligat. sꝛ tpalis pene. sed non a qꝛ
 eum absoluat. Et ideo quero.
 Ante penitudinē quippe cordis
 a anima rei maculā hꝛ ferorem
 pꝛti. atqꝛ eterne vltiōis vinculo
 ligata existit. Si vō ad cōfessio
 nē pꝛ cordis cōtritiōez deus pꝛ se
 ipm sine ministerio sacerdotis
 ꝛ debitū oīne relaxat. ꝛ animaz
 interius purgata cōtagiōe ꝛ fe
 rore pꝛti. quid qꝛ mūdāt. qd di
 mittit sacerdos. vbi sūt clauēs
 ille qꝛ dñs tradidit petro ꝛ suc
 cessoribꝛ eiꝛ dicens. tibi dabo cla
 ues regni celozꝛ ꝛ quecūqꝛ li
 gaueris supꝛ terrā erūt ligata et
 in celo. et qꝛcūqꝛ solueris super
 terrā erūt soluta. ꝛ. Et autꝛ pꝛe
 missa est questio plenus expli
 cari valeat. qꝛsi altius ducto rhe

DI VIII

X

Abaxvi

tiales sunt scđm laudem ꝛ vituperium. que laus venit
 ex parte moris vel etus ꝛ rarium. Et si tu obijcias. qꝛ
 non debent dici circumstantie. Dicendum qꝛ aliqua est
 circumstantia respectu esse naturalis. que non est cir
 cumstantia respectu peccati sed forma. vꝛpore furti ac
 cipere rem non suam inuito domino. Aliquando cir
 cumstantia est accidentalis respectu actu actus qꝛtum
 ad esse nature. ꝛ in quantum peccatum. quia sine can
 bilominus est peccatum. sicut accipere rem alienam et
 sacram de loco sacro. ꝛ ita circumstantia ꝛ forma. Sed
 circumstantia respectu peccati. furti. quia sine ea pote
 rat esse furtum. sed forma respectu sacrilegij.

modus ligandi ꝛ soluendi. ꝛ. pꝛima pars habet du
 as. In pꝛima querit ꝛ determinat veritatem. In secun
 da ad maiorem enodationem opponit. ꝛ hoc ibi. Sed
 queritur. vtrum a peccato soluere valeat. pꝛima pars
 duas habet partes. In pꝛima mouet suam questionē
 In secunda determinat ibi. Clauēs iste non sunt cor
 porales. Similiter secunda pars tres habet. In pꝛin
 ma opponit ad vtrꝛqꝛ partem. ostendens pꝛimo qꝛ sa
 cerdotes non possunt soluere a peccato ꝛ ligare. In se
 cunda ostendit qꝛ possunt a peccato soluere ꝛ ligare. In
 tertia determinat modum per quem soluunt ꝛ ligant.
 ibi. Non autem sacerdotibus hoc concessit quibus ta
 men. ꝛ. vbi ostendit qꝛ sacerdotes dicuntur ligare ꝛ solu
 uere. vel quantum ad ostensionem. vel quantum ad pe
 nam temporalem.

te de his clauibus ꝛ vsu earum
 differamus.

Determinat questionē mo
 ram.

Clauēs iste sunt nō corporales
 sed spūales. sꝛ discernēdi scia. et
 potētia iudicādi. i. ligādi et sol
 uēdi. qua dignos recipere. indig
 nos debet excludere a regno ec
 clesiasticus iudex. Quisicut hꝛ
 ius ligādi ita et soluēdi. Unde
 Ambro. Dñs par ius ꝛ soluēdi
 eē voluit ꝛ ligādi. qꝛ vtrūqꝛ pari
 cōditiōe pmissit. Ergo qꝛ soluē
 di ius non habet. nec ligādi hꝛ.
 Et infra. Certū ē qꝛ ecclie vtrū
 qꝛ licet. heresis vtrūqꝛ nō habꝛ
 Ius em̄ hoc solis pmissum ē sa
 cerdotibꝛ. Recte ergo ecclesia
 hoc sibi vendicat. que veros sa
 cerdotes habet. heresis vēdica
 re non pōt qꝛ veros sacerdotes
 non habet. **U**ltus vō harum
 clauū mltiplex ē. discernere. sꝛ
 ligandos ꝛ soluendos. ac dein
 de ligare vel soluere. Qui enīz
 indignos ligat vel soluit. pꝛpria
 potestate se pꝛiuat. i. dignum p
 uatione se facit.

Querit vtrum sacerdos pos

p modū specula
 riōis. ꝛ sic dicit
 peccatū macula
 pꝛpter rōnez tur
 pꝛudinis quaz
 ibi considerat.
 Vel per modū
 affectus. ꝛ sic dꝛ
 peccatum ferō
 eo qꝛ ipsum refu
 git affectꝛ recte
 ordinatus. Vel
 prout erit in esse
 crū puniendi. et
 sic pꝛtm eterne
 mortis debitum
 dicitur. Sicut
 ergo tria nomi
 na fm̄ cōpariōz
 ad actū triplicē
 diuini iudicij. sꝛ
 discernendi. ap
 pbādi vel respu
 endi. ꝛ tertio sē
 rētiādi. Vel alr
 pꝛtm cōparat ad
 id in quo est. et
 sic qꝛcū maculat
 De vsu da
 di macula. Vel vnum.
 ad aliū pꝛimūz
 in cuiꝛ affectu n̄
 ē. ꝛ sic dꝛ ferō in
 eo. Vel ad deū.
 ꝛ sic dꝛ eterne mor
 tis vinculum.

fit absolueret et ligare a peccato et opponit ad vtrāq; ptem. osidens primo q non possit. c
 Sed querit vtrū a peccato soluere valeat sacerdos. i. a culpa. vtrūculpe maculā abstergar. vel debitorum eterne mortis soluere valeat. Quidā arbitriati sunt. cū peccator dupliciter ligatus teneat vt predictum est. scz mentis cōtagione ac cecitate. et debito future pene. alterum curari p deum. alterum solui p sacerdotem. Patitur enim per peccatum quasdam tenebras interiores et maculas. a quib' nisi liberetur. projicietur in tenebras exteriores. Lum autem liberatur ab his. suscitatur a morte peccati. Unde apłs. Surge qui dormis et illuminabit te christus. Solus enim xp̄us non sacerdos aīam resuscitat. ac pulsas tenebras interioribus et maculis. eam illuminat et mundat. q̄antime faciē lauat. debitū vero eterne pene solvere pcessit sacerdotibus. Qd̄ in resurrectōe lazari signatum asserūt. quē christus p̄us per se interius viuificauit. deinde foras exire iussit. eūq; adhuc ligatū soluere apłs pcepit. quia vt aiunt ipse interius animam a caligine maculaq; pcti emundat. sacerdotibus vero dedit vinculum et ne mortis soluere. **A**lij vero dicunt solū deum non sacerdotem debitum eterne mortis dimittere. sicut et animam interius per se viuificat. nec tamen diffidentur sacerdotibus traditam potestatem pctā dimittendi et retinendi quibus dictum est. quorum remisieritis pctā tē. Sicut enim xp̄s retinuit sibi potestatem baptismi. ita et penitentiae. Et ideo sicut interius gratia sua animaz illuminat. ita et simul debitum eterne mortis relaxat. Ipse enim per se ip̄m peccata penitentium tegit. et tunc tegit quando ad penam non referuat. Tunc ergo tegit. quādo debitū pene soluit. Quā autē ipse tegat aperte dicit Augu. exponens illum locum psalmi. Quorū tecta sunt peccata. id est cooperata et abolita. Si enim tectus deus peccata. noluit aduertere. Si noluit aduertere. noluit animaduertere. id est punire sed ignoscere. Ita ergo dicit a deo tecta. vt deus non videat. i. eternaliter puniat. Videre enim dei. peccata est ad penam imputare. Auertere autem faciem a peccatis. hoc est ea ad penam non referuare. Item Hieronimus. Quibus deus dimittit peccata tegit ne in iudicio reuelentur. Item Cassiodor. Qui grauias habent peccata. alijs deus imputat. alijs per misericordiam non imputat. Ex his aperte ostenditur q deus ipse penitentes soluit a debito pe

ne. et tunc soluit quando intus illuminat inspirando vera; cordis contritionem. Cui sententia ratio suffragatur et auctoritates attestantur. Nemo enim vere compungitur de peccato habens cor contritum et humilitatum nisi in charitate. Qui autē charitatem habet. vita dignus est. nemo autem simul et vita et morte dignus ē. Nō ē ergo tūc ligatus debito eterne mortis. si lius enim ire esse desit. ex quo diligere et penitere cepit. Et tūc ergo solutus est ab ira que non manet super illum qui credit in christum. sed super illuz qui nō credit. non ergo postmodum p sacerdotem cui cōfiterur. ab ira eterna liberatur. a qua iam liberatus est per dominum ex quo dixit. confitebor. Sol' ergo deus hominem interius mundat a peccati macula. et a debito eterne pene soluit. qui per prophetam ait. Ego solus deleo iniquitates et peccata populi. Item Ambrosius. Verbum dei dimittit peccata. sacerdos et iudex. Sacerdos quidem officium suum exhibet. sed nullius potestatis iura exercet. Idem. Ille solus peccata dimittit. qui sol' pro peccatis nostris mortuus ē. Item Augustinus. Nemo tollit peccata nisi solus deus qui ē agnus tollens peccata mundi. Tollit autem et dimittendo q̄ facta sunt. et adiuuando ne fiat. et perducendo ad vitam. vbi omnino fieri non possunt. His alijs q; pluribus testimonijs docetur. dominum solum per se peccata dimittere. et sicut dimittit quibusdam. ita et aliorum quorundam peccata retinet.

iudicia non est peccata dimittere. s; potius punire. male igitur videtur loci assignare. Dicitur Rōe vtrū enim in ps. Cū ad pbādū accepero temp' quod dicit ego iusticias iudicabo. Item viderur littera se quens contradicere. sacerdos officii sui exhibet sed nullius potestatis iura exercet. Rō. dōm q am brosius. tangit hic triplicem modum dimittendi peccata. scilicet fm clauē auctoritatis. et hec ē dei iudicantis. Sōm clauem excellentie. et hec est verbi incarnati. Sōm clauē ministerij. et hec est ipsius sacerdotis. Et sic patet quomodo illa distinguat. Ambrosius et patet q non ē aucte pro contrarietas in hac idem. lra. Vult enim ambrosius dicere q peccata dicitur dimitti a sacerdote. nō p modū efficiētis. sed ministrantis. et hōc dicit Aug. In ista sequēs Ad lianum. illō qd̄ obī q iudex punit. dōm q duplex ē iudiciū. Vnū i p̄nti. et hōc iudiciū i penitēte foro. et hōc magis ē misericōdie q iusticie. quia mō ē temp' misericordie. Aliud iudicium postremū. et illō ē iusticie. qd̄ signāter notās dicit. euz accepero temp' et de illo opponit nō autē de isto. et sic patet illud.

Opinio q̄ rundam.

Ephe. v.

Joh. xi.

Aliz sentētia hōi.

Joh. xx.

ps. xxxi.

Hieron.

Cassio.

Verbum dei dimittit pctā. sacerdos et iudex. Querit circa hōc verbum ambrosius quid vocetur hōc verbum dei. Si filius dei. s; ille idē est iudex. scz dei filius. ergo non bene diuidit ex opposito. Item

Ostendit q sacerdotes possint soluere et ligare a peccato.

Decideotamen negam' sacerdotib' pcessā ptatē dimittēdi et retinēdi peccata. cū h'ye

4 c. Ecclesie charitas q̄ per spiritū. Uidef h̄ Aug. falsū dicere. q̄ solus deus peccata dimittit. s̄ ecclesie charitas non ē deus. sed vnitas corp̄is mystici. ḡrē. Si tu d

Aug. sup Jobanne.

In lib. de penitētia.

Johā. xi.

Abā. xvi.

ecclesie accipit non formaliter sed exēplarē p̄ charitate que ē spūsanct̄. Si militer poss̄ dicere q̄ deus celi et terre pctā dimittit. et ita non magis cōpeterz ecclesie q̄ ali. R̄. ddm q̄ charitas ibi stat p̄o charitate creata qd̄ p̄z p̄ dēremi natiōs adiunctā cū dicit. q̄ sp̄ritū sanctū diffūditur. Nec autē dicitur dimitte re pctā q̄tuz ad meritū. sicut ex/ponit ifra q̄ vi r̄i sc̄i p̄ charitatē suā merent̄ ḡtā p̄maz. Uel iō dicit dimittere. quia n̄ l̄i dimit/ runt nisi eis qui recipiunt̄ intra ecclesiam vnita tem. vnde heretic̄ et sc̄ismatici q̄d̄m extra ecclesiam in heresi et sc̄ismate perseue rant. gratiā nec sibi nec alijs va lent aliquāter ip̄errare. de ad/ ultis loq̄ndo.

ritas i euāgelio apte doceat. hic Aug. ait. Eccleie charitas q̄ per sp̄m̄ sc̄m̄ diffundit̄ in cordibus eoz̄ q̄ p̄ncipes sui sūt pctā dimit tit. corū q̄ nō sunt tenet. Idem. Sacerdotes p̄nt cōfirētib̄ par cere. quib̄ em̄ remittūt. remittit deus. Lazarū em̄ de monu mento suscitātū obtulit discipu lis soluendū. per h̄ oñdens po testatē soluēdi cōcessaz sacerdo tibus. Dixit em̄. Quodcūq̄ sol ueris sup̄ terrā erit solutū et i ce lo. et hoc ē. Ego de. et oēs cele stis curie ordines. et oēs sancti gloria mea laudant vobiscū et cōfir māt quos ligatis et soluitis Non dixit quos putatis ligare et soluere. sed in q̄s exercetis opus iusticie et mie. Aliter autez vel alia opera vestra in pctōzes non cognosco. Idē. Lū veracit̄ ad deū p̄uerso pctā dimittū ē. ab eis dimittūt quib̄ ip̄e veraci cō uersioē cōiungit. Spūsc̄m̄ ea dimittit qui dat̄ ē oibus sc̄tis si bi charitate coherentib̄. siue se nouerint corpaliter. siue nō. Si militer si alicui tenent̄ pctā. ab eis tenent̄ a quib̄ ille cordis p̄ uitate disiungitur siue notis cor poraliter siue ignotis. Oēs ma li sp̄ualit̄ a bonis seiuncti sunt. Ecce hic dicit pctā dimitti et te neri a sc̄tis uiris. et tñ sp̄m̄ sc̄m̄ ea dimittere dicit. Et qd̄ maiori p̄sideratōe dignū est. idē etiā di cit q̄ deus per se vel per factos suos tñ dimittit pctā. Ait enim sic. Sac̄m̄ gr̄e dat de. etiā p̄ ma los. ip̄am dō gr̄am non nisi p̄ se ip̄m. vel per sc̄tōs suos. Et ideo remissioem pctōz̄ vel per se ip̄m facit. vel per ip̄ius colūbe mem bra q̄bus ait. Si cui dimiseritis dimittēt. Ecce q̄ varia a docto ribus tradunt̄ super his. et i hac tanta varietate qd̄ erit tenēdū hoc sane dicere ac sc̄ire possu mus q̄ solus de. dimittit pctā et

5 d. Quodcūq̄ ligaueris super terram et c. Ob̄ contra istā Die ro. expositioem quia si istud eēt solum per osten sionem. nulla ḡ dita esset sacer dotis noui testa menti ad verus Et iterum. si sa cerdos est arbit̄ et penas p̄t̄ fm̄ arbitrium suū i ponere. ergo vi

detur q̄ ad voluntatem suam possit soluere et ligare. Item aliquis hypocrita qui habet signa cōfirētiōis ab soluitur a sacerdote. q̄ro ergo hic an claus̄ errat. an nō

retinet. et tñ eccleie p̄tulit p̄tēz ligandi et soluēdi. sed aliter ip̄e soluit et ligat. aliter eccleia. Ip̄e em̄ p̄ se tñ ita dimittit pctā. q̄ et aiā mundat ab interiori ma cula. et a debito eterne mortis soluit.

determinat modū p̄ quem sacerdotes soluit et ligat a pec catis.

Non aut̄ hoc sacerdotibus con cessit. quibus tñ tribuit p̄tēz soluēdi et ligādi. i. ostendēdi ho mines ligatos vel solutos. vñ dñs leprosz̄ sanitati p̄ius p̄ se restituit. deinde ad sacerdotes misit. quoz̄ iudicio oñderetur mūdaz. Ita etiā lazaz iam vi uificatū. obrulit discipulis soluē dum. q̄ et si aliq̄s apud deū sit so lutus. nō tñ in facie eccleie solu tus habet nisi p̄ iudiciū sacerdo tis. In soluēdis q̄ culpis vel re tinēdis. ita opat̄ sacerdos euā gelicus et iudicat sicut olim lega lis in illis qui cōtaminati erant lepra q̄ peccatū signat. Uñ hie ro. sup̄ matheū. vbi dñs ait pe tro. Tibi dabo clauēs regni ce loz̄ et quodcūq̄ ligaueris sup̄ terrā erit ligatū et in celis. et qd̄ cūq̄ solueris super terrā erit so lutū et in celis. h̄c in q̄t̄ locū q̄ dā nō intelligentes aliq̄d sumūt de sup̄cilio phariseoz̄. vt dā nare innoxios. vel soluere se pu tent noxios. cū apud deū nō se tentia sacerdotū. sed reoz̄ vi ta q̄rat. In leuitico se oñdere sa cerdotibus iubent̄ leprosi. q̄s il li n̄ faciūt leprosz̄ vel mūdōs. s̄ discernūt q̄ mūdi vel imūdi s̄ Ita et hic aperte oñdit̄ q̄ nō seq̄ tur deus eccleie iudiciū que p̄ surreptioem et ignoz̄tiā inter dum iudicat. deus autē semper iudicat fm̄ veritatē. Et i remit tendis vel i retinēdis culpis. id iuris et officij h̄nt̄ eccl̄iastica sacer dotes qd̄ oliz̄ habebāt sub lege

Si errat. q̄ non deberet eā absol uere. sed h̄ falsū est. q̄ iudex fm̄ ea que apparent debet iudicare. Si non errat. ergo videtur q̄ ta lis sit solutus in celis. R̄. ddm q̄ q̄tū ad absol uitiōem a culpa sacerdos se habz̄ p̄ modū demon stratis. q̄tū ad absolutionem a pena se habet p̄ modū dimitten dis. Sed arri dendū est q̄ effi cacia sacramen ti pender ex ido neitate suscipiē tis. actus enim actiōz̄ sunt in patiēte disposi to. Dico igit̄ q̄ i tale qui videtur cōfirē habz̄ cla uis effectū q̄tuz ē de se. s̄ q̄ n̄ h̄z̄ h̄ ex sicco illi ita q̄ q̄tuz cla uis non erret. n̄ ille errat et deci pit. Si autem il le qui soluit ob ligat fm̄ voluntatem ita q̄ non fm̄ scientie vel iuris regulaz̄ p cedat. sic claus̄ non habz̄ effica ciam. et contra tales qui vole bant ad votum soluere et ligare loquitur Hiero nym. oñdes h̄ de sup̄cilio et su perbia pcedere. vnde sicut sacra menta p̄uant̄ effi cacia. aut q̄ non recte admi nistrantur. aut quia non recte suscipiuntur. sic de clauib̄ opoz̄ ter intelligi.

Hieroni.

Abā. xvi.

Leui. xii.

legales i curadis leprosis. Hi ergo pctā dimitūt
 vel retinēt. dū dimissa a deo vel retēta iudicāt et
 oñdūt. Ponūt ei sacerdotes nomē dñi sup filios
 israel. sed ipse benedicitur dicitur in nūeris. hūc
 modū ligādi et solūdi Hierony. supra notauit
 Ligant q̄s sacerdotes dum satisfactōez peni
 tentie cōsistentibz iponūt. Soluūt cū de ea ali
 qd dimitūt. vel p eam purgatos ad sacramētoꝝ
 cōmuniōne admittūt. Quēadmodū superi^o leo
 papa notauit. Scdm hūc modū dicunt etiā sacer
 dotes dimittere peccata vel retinere. Et supe
 rius Aug dixit. Quibus remittūt remittit deus

Rum. vj.

Alius mo
 due ligan
 di. z soluē.

HD intelligentiā huius pris querit de clauibz
 fm q̄ spectant ad forū penitentiā. Et circa h
 tria principaliter querunt. Primo queritur de
 clauibus in generali. Secundo de potestate ligandi et
 soluendi que est clauis principalis. Tertio de scientia
 discernendi. Q̄stum ad p̄mum querunt duo. Primo
 queritur vtrū clauis ecclesie dare sint. Secundo sup
 posito q̄ sic querit ad qd dare sint.

Questio. j.

Circa quā oñdit q̄ clauis ecclesie sint dare per illud
 quod h̄i Marth. xvi. Tibi dabo clauis regni celoꝝ.
 Itē hoc ipm probat per illud quod d̄r Job. xx. Quozus
 remiseritis pctā remittūtur eis zc. ergo i p̄tate aposto
 lorum fuit introducere ad iusticiam. ergo ad vitā. s̄z om
 nis qui p̄t admittere vel excludere a regno habet cla
 uem regni. ergo apostolis dare fuerunt clauis. non n̄
 si quantum erant p̄lati ecclesie. ergo zc. Itē rariōe
 videt. quia nullas p̄t ingredi regnum celoꝝ nisi p̄
 ecclesiam. z hoc significatum est Gene. xxiij. vbi dicit
 Non est hic aliud nisi domus dei z porta celi. Sed cō
 stans ē q̄ ad rectum ordinem oportuit p̄latos in eccle
 sia instrui. sed nullus sufficienter potest p̄tate nisi qui
 habet clauem ipsius. ergo videtur q̄ dominus clauis
 apostolis concesserit. Itē dicit regem terrenum vt
 clauē ostij siue porte suis seruis cōmittat qui ministrat
 in eius curia. sed nō est liberalior rex terrenus q̄ rex cē
 nus. immo multo minor. ergo videtur q̄ aliquibus ter
 uis siue hominibus clauis commisit. Ad oppositū
 ita arguitur. Nulla necessitas est clauium vbi ostium
 semper est patens et apertum. sed ostium celi et ecclesie
 semper est apertum. ergo zc. Admō. probatur sic. osti
 um paradisi ch̄stus dominus est qui dicit Job. x. ego
 sum ostium. sed illud semper est apertum. quia Johan
 nis. vj. dicit ipse. Eum qui venit ad me non eiciā foras
 Et apocali. iij. Audi et ecce in celo ostium apertum. er
 go zc. Itē illi soli cōceditur clauis qui potest clau
 dere z aperire. sed hic est solus x̄ps. ysa. xliij. Dabo cla
 uem domus dauid super humerum eius. z claudet z nō
 erit qui aperiat zc. ergo solius ch̄sti est aperire z clau
 dere. ergo zc. Itē solus ille fert clauem qui potest
 obstaculum amouere. sed obstaculum regni celoꝝ so
 lus ch̄stus potuit amouere. q̄ zc. Probatio minoris
 sup illud ysa. xliij. Dabo clauē dom^o dauid. glo. in passi
 one referauit quod ante nō poterat. s̄z fuit sol^o x̄pi. q̄
 zc. Itē maius qd ē habere clauis paradisi q̄ habere cla
 uis mortis z inferni. Sed x̄ps clauē mortis z inferni si
 bi soli referauit nec dedit ecclesie. q̄ clauē regni multo for
 tius. q̄ d̄s q̄ nomē clauis trāstari ē ad spūalia ab
 ipis cōpalibz. In his autē cōpalibz clauis ē instrū ad
 remouēdū aliq̄ obstaculū. Qm̄ igit in spūalibz inueni

z. Opus em̄ iusticie exercent in pctōez cū eos
 iusta pena ligant. opus m̄e dum de ea aliq̄d res
 laxant. vel sacramētoꝝ cōmuniōne cōciliāt. alia
 opera in pctōez exercere nequeūt. Et notādū
 est quia quos satisfactōe penitentie ligat. eoz po
 a pctis solutos oñdunt. quia nō iponit alicui sa
 tisfactio penitentiā. nisi quē sacerdos vere pe
 nitentem arbitrat. Alij nō imponit. z eoz po pec
 catū retineri a deo iudicat. Qd autē h̄ ad clauis Aug. i. li.
 p̄tineat Aug. oñdit dices. Frustrat clauis eccle. de p̄tia.
 sic q̄ sine arbitrio sacerdotis p̄tiam agit. si sine o
 ris p̄fessioe criminis indulgēcia impetrat.

mus obstaculū ad ingrediēdū in regnū celeste. necesse ē
 illud remoueri. id ad spūalia nomē clauis trāstari. v̄o
 cātes clauē illā virtutē p̄ quā obstaculū remouet. siue p̄
 quā excludit vel includit. Scdm h̄ igit notādū q̄ cum
 triplex sit obstaculū ingrediēdi regnū. z triplex p̄tā il
 lud remouens. triplex est clauis spūalis differēs fm̄ q̄
 dū z dignitatē. Obstaculū autē ingrediēdi in celū ē debi
 tū alicuius pcti. hoc autē ē triplex. Primū pcti mortalis
 cōmissi. z hoc ē debitu eremi supplicij. hoc autē obstacu
 lū solus d̄s amouet. q̄ h̄ remouet p̄ culpe deletioez. z iō
 p̄tās hoc remouēs est p̄tās diuina que ab aliq̄bz dicit
 clauis autoritatis. Scdm obstaculū ē debitu pcti p̄tā
 cri. z illud ē debitu solutiois pcti. z hoc solut potuit. p̄ eū
 q̄ potuit satisfaccere. tal aut fuit solus x̄ps. z iō hoc pore
 stas remouēs illud obstaculū ē sol^o x̄pi. z vocat eā aliq̄
 clauē excellētie. Tercū obstaculū est debitu pcti dimissi
 q̄ postq̄ hōi dimissa ē culpa. adhuc ē obligat^o ad t̄pale
 penā. et hoc remoueri p̄t p̄ illū qui p̄t penā rara
 re. z talis est minister x̄pi nō im̄ x̄ps. z ista p̄tās ē hōibz
 cōicāta. z vocat ista p̄tās clauis ministerij. Luz igit tri
 plex sit p̄tās fm̄ triplex obstaculū. triplex ē clauis. P̄t
 ma. s̄. autoritatis a qua cōsc̄da sez excellētie et hoc ē in so
 lo ch̄sto. z tertia est clauis ministerij que d̄sc̄dit a cla
 ue autoritatis in d̄ante clauē excellētie. z de hac dicitur
 est petro. tibi dabo clauis regni celoꝝ Marth. xvi. Et
 de hac p̄cedūt autoritates et rationes ad p̄mā p̄m.
 Sed rationes ad oppositū procedunt de alijs clauibz.

Ad illud ergo quod primo obi^o q̄ ostium semp est a
 aperum. dicitū q̄ hoc verum est de se. sed tamē homo
 sibi claudit p̄ debitu peccati quod incurrit. a quo opoz
 ter hōiem per aliqua clauium liberari. Ad illud qd
 obi^o q̄ solus ch̄stus potest claudere. Dicendum
 q̄ illud intelligitur de clauē excellētie per quam ch̄s
 sit lymbum sanctis ne ibi d̄sc̄dant. et aperuit paradī
 sum. et de ista apertione dicitur in oratione paschali.
 Deus qui eternitatis adituz deuicta morte reserasti. de
 hac intelligitur textus z glosa. z ita patet sequens obie
 ctio. Ad illud quod obi^o q̄ de clauibus inferni. po
 test responderi fm̄ aliquos q̄ iste etiam sunt clauis in
 ferri. sed tamen denominantur a digno. quia dum a
 perunt celum claudunt infernum. sed principaliter sūt
 ad apertendum celum. Potest aliter dici q̄ clauis infer
 ni habet ch̄stus fm̄ q̄ deus. quia ipse est q̄ potest ani
 mam et corp̄s perdere in iehennam. et qui potest libe
 rare et ibidem includere. vnde hoc comperit ei fm̄ cla
 uem autoritatis que est in remouendo culpam. et ideo
 plus dicit per clauem inferni q̄ per clauem regni. licet
 plus est liberare a culpa et a morte eterna q̄ liberare ab
 aliqua pena temporalī introducendo in gloriā. ideo
 non valet illud.

prizandi inter? coicare ne spes poneret in boie. q̄ pari
 rōe nec prāte absoluedi ab actuali. ¶ Tres nullo mō sit
 remissio culpe nisi p̄ grām. s̄z grāz dare ē potēte infinite
 s̄z ut mōstratū ē p̄cedentibz q̄ rē. ¶ Ad p̄dicatorū in
 17 intelligentiā est notādū q̄ circa hoc ē duplex modus dicē
 di s̄m diuersos dīctores. Aliqui enim dicere voluerūt
 q̄ dupliciter ē loq̄ de clauū prāte. Aut pur opaf in ppo
 sito confitendi. aut in actu confessionis. Si prout ope
 ratur in proposito confitendi. Sic quia illud propo
 situm clauditur in contritione. et in contritione prima
 delectur culpa. sic h̄t clauū q̄dammodo secedit ad telen
 dū culpā. nō em̄ a culpa pōt iustificari nisi pponat sa
 cerdoti cōfiteri. Si aut loquamur de prāte pur opatur
 in actu absoluedi. sic nō pōt in culpam. p̄ es q̄ digne
 accedens ad absoluedōs accedit p̄rit? r̄ suscipit? r̄ ita ē
 et iam culpa remissa. S̄z iste modus dicendi h̄z videat
 pbabilis. tamen h̄z in suspicite fantasā. P̄mū. q̄z bap
 tismus sacramentū nō dicitur opari ante q̄d bap tism
 alioquin opatū fuisse ab initio. pari rōne nec claus.
 Itē plus pōt vni. q̄bz in rē in solo pposito. si ergo i
 pposito delect culpam. quō magis dū exhibet in re ipa.
 Et itē. possibile ē q̄ aliquis ad absoluedōm accedat at
 tritus sicut ad bap tismū. quare tūc nō s̄t attritio p̄ri
 tio. cum nō sit fictus. Et iō est alius modus dicēdi q̄ h̄z
 clauē. r̄ p̄tāte clausi mediator ē di ad hōes. r̄ hōis ad
 deū. vñ p̄ ipm peccator ascēdit ad deū. sic ē sacerdos os
 pctōis sicut loq̄ns p̄ peccatore. Et p̄ ipm descēdit ad
 hōes r̄ sic ē sacerdos āgel? dei imo os. eo q̄ ipse sepat p̄
 ctōis a vili. S̄cōm q̄ ascēdit habere se p̄ modū inferioris
 r̄ supplicantis. s̄m q̄ descendit per modū superioris et iu
 dicantis. S̄cōm p̄mū modū p̄ grām imperare. r̄ ad h̄
 dicatōne. s̄m s̄cōm modū p̄ ecclesie reconciliare. r̄ iō in
 bu? signatōez in forma absoluedōis p̄mittitur de peccatio
 p̄ modū de peccatiū. r̄ subiungitur absoluedō p̄ modū in
 dicatiū. r̄ de peccatio grām imperare. sed absoluedō p̄
 supponit em̄. Quō em̄ sacerdos absolueret quēq̄ de quo
 nō plumeret q̄ esset absoluedus a deo. Si ergo q̄rat v̄r
 18 prās clauū se extendat ad telen dam culpā. Dm̄ q̄ bñ
 pōt se credere p̄ modū rep̄cantis r̄ imperantis. r̄ illud
 signatū est in benedictōe sacerdotū. Numeri. vj. sed per
 modū imperantis nō. Quā q̄ prās sonat per modū actiui
 r̄ imperantis et se. hinc ē q̄ potestas clauū p̄ loquēdo
 nō se extendit supra culpā. r̄ r̄cedit s̄cōnes ad h̄ idu
 cre. ¶ Ad illud q̄d obr̄ de Jobā. dōm q̄ vel illud de re
 19 missioe d̄: q̄rū ad oñsionē vel solū q̄rū ad penam. ¶ Ad
 illud q̄d obr̄ q̄ sacm̄ penitentie est cōtra modū actuali
 20 tatis. dōm q̄ sacm̄ p̄nie accipit. pur p̄phēdit rē in terio
 rem. s̄. tritōez p̄ em̄ modū p̄ que in p̄fectōe p̄nie tria cō
 currūt. s̄. p̄ntio. confessio. r̄ satisfactio. ¶ Ad illud q̄d
 21 obr̄ q̄ vir iustus iperare grām. Dm̄ q̄ verū ē. nō lar
 gitur. r̄ bene sacerdos pōt ibi grām iperare pctōi. sed
 ipse nō dat eam sed alit. r̄ iō soli illi attribuit absoluedō
 a culpa. ¶ Ad illud q̄d obr̄ de sacro bap tismū. Dm̄ q̄
 22 bap tismus delect culpā p̄ grām. sed tñ nō est illius cā effi
 cēs sicut supra oñsum est. sed s̄rus diuina. Et bap tism
 mus d̄ pctā remittere rōne rei interioris quā solus de
 in fūdit. similiter r̄ p̄nie sacm̄. S̄z prās clausi dicit po
 testate creature rōnalis. nec d̄cernit grām sed q̄d exteri
 est. q̄ clausi ē extra in sacerdote. r̄ iō nō sic ei attribuit.
 si em̄ sibi attribueret iudicatio. cū hoc nō possit intelli
 gī modū in formā di. intelligeretur per modū efficiendi.
 ¶ Questio. ii.

¶ An s̄ sacerdos possit aliqd in penā. Et q̄ sic oñdit p

magm̄ in lra. sibi. Ligat q̄z sacerdotes dū satisfactōem
 penitentiā imponūt. solūt aut dū a ea aliqd remittūt.
 q̄ v̄r q̄ aliqd remittūt de pena. ¶ Itē nihil ē in pctōe
 remittendū nisi vel offensa. vel pena. s̄z offensam rem
 tēte nō sacerdos. s̄ si pena solus de? remittit. v̄r q̄ sa
 cerdos a nullo absoluit. falsū q̄ dicit sacerdos dices. ego
 te absoluo. ¶ Itē sicut sacerdos noue legis se h̄z ad sa
 cerdotē veteris. sic sacra no. le. ad sacra ve. le. Sed sacra
 ve. le. exhibent quod illa demonstrabāt et signīficabant.
 q̄ sacerdotes noue legis dāt q̄d illi p̄figurabāt. s̄z illi p̄
 figurabāt in suis actibz remissioez. q̄ v̄r q̄ isti sacerdotes
 eā tribuant. sed nō nisi remissioez culpe aut pene. s̄z nō
 culpe. q̄ pene. ¶ Itē q̄ peccauit pctō occulto r̄ post cō
 terit. ante absoluedōez sacerdotis nō apparer ligat? nec
 sibi nec aliq̄ Sibi non. quia videt se habere bonā volun
 tate. Alijs nō. q̄ nō vident in eo nisi bonū. ergo v̄r q̄ nō
 sit alicuius vilitatis ipm ostendere absoluedōm. immo
 q̄ nō ostendat. Contra. ¶ Dico. In remittendis r̄ reti
 nendis culptis id iuris habent euāgelici sacerdotes q̄
 olim habebant sub lege legale. S̄z illi nō ostēdebāt ni
 si mundatū. ita q̄ nō mūdabant a culpa. nec absoluebāt
 a pena. ergo similiter et isti. ¶ Itē si remittat penam.
 aut eternā. aut temporale. Eternā nō. istud constat. q̄
 illa inseparabilis ē a culpa. r̄ p̄ter ea est infinita. q̄ nō p̄
 remittit nisi a virtute remittente culpam r̄ a virtute in
 finita. nō ergo a sacerdote. P̄terea si deus remitteret
 culpam sine pena eterna. ergo aliqd esset sine culpa. et
 reus mortis eterne. sed non caret q̄s culpa nisi p̄ chari
 tate. q̄ simul habere charitātē r̄ reatū pene eterne. r̄ ita
 simul esset dignus morte eterne et glia. quod ē impossi
 bile. nō ergo remittit culpā sine pena. ergo sacerdos nō
 remittit penā eternā. ¶ Itē nō remittit penā tempalem
 qm̄ ad illā ligat. r̄ constat q̄ non ligat r̄ soluit respectu
 eiusdem. Si tu dicas q̄ absoluit a pena purgatoria. et
 ligat ex purgatoria siue satisfactōis. ¶ Dico. Pena
 purgatoria ē de alto foro. ergo ab illa non pōt sacerdos
 absoluerē. ¶ Item si q̄s monaf ante p̄fectionem penitē
 tie. punietur in purgatorio. sed nō debet puniri pena a
 q̄ est absoluedus. ergo ab illa nunq̄z fuit absoluedus. Itē.
 domin? dum remittit culpam remittit penā totā. nec
 obligat ad penā nisi q̄rūz exigit sua iusticia. ergo si ali
 quis remittit aliqd vltius de illa pena. p̄iudicat diu
 ne iusticie. Sed nullus pōt diuine iusticie p̄iudicare. q̄
 nullus de pena spali ad quā obligatur pctōr p̄t aliq̄d
 remittere. ¶ Itē si possit partē remittere. aut pl? remit
 tit ei qui plus peccauit. aut plus ei q̄ minus. Si plus
 vel tantū ei q̄ minus. ergo videtur q̄ si aliquis parūz
 peccauit. ita em̄ parū debetur ei de pena q̄ totū relinq̄
 ret. ergo p̄ paruo pctō nō est imponenda aliqua pena
 quod est inconueniēs. Si remittit minus. ergo ei qui
 minus dignus est magis remittit. sed hoc est inconue
 niens. q̄ rē. ¶ Item si remittit partem. alius sacerdos
 pōt remittere aliam partem. r̄ sic d̄inceps. r̄ sic totum re
 mitti. quod non competit. v̄r videtur s̄cōm for? cōmu
 ne. ¶ Itē dicendū q̄ p̄ter positionem illam quāz ma
 gister ponit in littera. quā aliqui senserunt q̄ absoluit
 a pena eterna quam etiam satis efficaciter improbat
 tres sunt hic modi dicendi. ¶ Unus modus dicendi est.
 q̄ sacerdos absoluit. non a pena. sed a vinculo confes
 sionis ligando ad penam satisfactōis. Et ista posi
 tio videtur trahi ex verbis Dugonis in libro de pote
 24 state ligandi. vbi distinguuntur septem vincula. scilicet
 obduratōis. seruitutis. captiuitatis. eterne damnati

onis siue punitionis. ppetue detestatiois. confessionis. et penalis expiationis. Apud mis tribus absoluit ds p gram et misericordiam. A vinculo obduratiois absoluit p gratiaz pparante. que emollit cor ad penitentiam. et est gra gratia. A vinculo seruitutis p gram puenientem. que est gratia faciens. et liberat a seruitute peccati. A vinculo captiuitatis p gram cooquantem q expedit boiem. et soluit ad bona opa. A vinculo qro. s. eterne damnatiois soluit ligado ad qntum. s. ad vinculu ppetue detestatiois. A seruo vo soluit p ministru ligando ad septimu. Sacerdos eni soluit peccatoe confitentē vt no teneat confiteri. sed ligat ad vinculu satisfactoris. Sed illd no sufficit. q sacerdos in absoluendo no dicit absoluo te a confessione sed a peccatis. Ab illis g absoluit vel qru ad penam. vel qntum ad culpa. g plus oportet dicere. Ideo est secudus modus dicendi q sacerdos absoluit no tm ab h vinculo. sed etia a pena purgatoria ligando ad penam satisfactoria. sed non soluit aliquā prem penerla xando. sed solu comutando. et h sub conditoe si explet satisfactorem iniunctā. Sed si illa satisfactio sit condigna. absoluit a tora. si nō. absoluit a tanta. et ideo si peccatoe mortaf ante cōplemētū satisfactoris condigne. oportet eū puniri in purgatorio. Sz nec illd sufficit ad huc. qz iste pctō: p^o absolutionē diuinā nō ligat ad penā purgatoria magis qz ad aliā. Et hoc patet. qz tm pōt pteri qz de us torū remittit. et statim euolabit. g nō oportet qz illā cōmuret. Et iterū. si nō facit nisi comutare. vel ligat ad condignā. ergo nullū fructū reponat inde penitēs. et p nihilo dicit. ego absoluo te ab omibz peccatis. que omnia mala sūt et inconueniētia. sunt et alia q omittūtur breuitatis causa. Et ideo ē terci^o modus dicendi magis consonus rōni et fidei pietati q sacerdos aliquā prem pene absoluendo dimittit ex vi clauū. et h possumus intelligere sic. qz vniuersē vie dñi misericōdia et veritas. ideo i iustificatiōne que ē opus misericōdie. misericōdia sic remittit culpam vt iusticie regulā nō ptereat. Pterea ad huc detinet obligatū ad penā. illa autē pena ob rigore diuine iusticie est viribus nrīs improporcionabilis. et nre cognitioni ignora. et p illa oportet q satisfaciatur deo. puidit ad huc ergo nobis viam misericōdia diuina. et constituit arbitz sacerdotē. et dedit illi potestātē arbitradī et taxadī penā et manifestandī nobis et prem pene remittere ex virtute passionis chusti. vt diuina iusticia p illa pre solutiōdem ab isto nō erigat. sed ex passionis chusti pena sit cōten/ta. Quāta sit illa ps. nrī nō est determinare sed dei. Et tunc sacramētū penitētie nō tm erit onerosū sed etiā fructuosū. Hāc ergo opinionē sustinēdo cōcedēdū est q sacerdos remittit aliquā prem pene. sicut ostendūt rōes nō eterne. sicut ostendūt alic. nō purgatorie. sed cōmunitate illius pene qua ds obligat peccatoe p^o absolutionem a culpa. et p illa nunqz punit i purgatorio. nec alibi. sed p alia pre a q nō absolute. vel punit h sufficēter vel dñs eriget in purgatorio. Ad illud g qd obf de Hieronimo. ddm q est ostendere p solā demonstratiōnem. sicut ostendit ille q digito monstrat aliqd. Et est ostendere p qndam exhibitionē. vt artifex ostēdit imaginem iuehoatā qñ eam cōsummat. Dico ergo q byeronimus vult dicere q sacerdos euāgelicus qntuz ad absolutionē a culpa absoluit solum ostendendo. s. z demōstrādo absolutū. et h verū vt intelligat ostendere nō solum sensui manifestando. sed etiā p sciendo et exhibēdo.

25 Ad illud qd qritur de pena purgatoria et eterna. dicendum q concedendū est. sed aliter et aliter. qz ab eterna nullo modo soluit. a purgatoria absoluit. nō p se sed p

accidēs. qz cum in penitente virtute clauum ministratur debitū pene tpalis. nō ita acriter punitur in purgatorio sicut si nō esset absolutus. Ad illud qd obf. qz hoc p iudicat diuine iusticie. Dicedum q falsū est. Sic enim in baptismo p passionis xpi meritū et solutiōnem soluitur pctō: a tota pena tra i penitētia et eiusdē passiois chusti virtutē soluit a pre. pene. tra q i nlio p iudicatur iusticie. imo verificat illud psalmiste. misericordia et veritas obuiauerit sibi. misericōdia eni superogando precū iusticie satisfaci. Ad illud qd qz. si remittit prem. aut maiorē ei q magis bz. rē. Ddm q misericōdia non cōsiderat meritū sed miserā. et ideo diuina misericōdia q subuenit h miseris nō cōsiderādo in eis meritū sed demeritū. subuenit p meritū chusti. et remittit prem equalem omibz. non inqz fm absolūtā comparatiōē sed pportionalē. vt si illi q dōz cētū remittit decē. et ei q dōz decē remittit vni. et ideo q magis peccauit. dōz penite teneat ad magnas gratiaz actiones. et hoc melius patebit cū ostendef quo in omi ope dñi est misericōdia et veritas. Ad illud qd obf qz si qlibet remittit prem. tūc videt qz tota aliquādo remittat. Dicendū q pms sacerdos cui confitei si paratus ē totū remittit de ipis culpis qd p vinculū debet remitti. et ideo alius nō remittit. bonuz est tamē alteri confiteri. tū ppter instructionem. tum ppter maiorem certitudinem. tum ppter eius intercessionem tum ppter verecūdie meritum et arā satisfactoriōē et bñ militatiōnem.

Consequenter qntum ad terciū articulū querit spēaliter de clauū q dō scientia Et circa hoc duo querūtur. Primo qz. vtz scētia sit clauis. Secundo qz vtz sit alia clauis q potētia.

Questio i e.

Circa quas ostendit q scientia sit clauis pmo sic. sup illud Math. xvi. Tibi dabo clauis. Glo. Clauis dicit scientia et potētia qua debet dignos recipere et indignos repellere. ergo scientia est clauis. Item in quodā sermone de apostolis petro et paulo dicitur. Petrus accepit clauem potētie. paulus clauem scientie. g ciuitas est clauis. Item rōne videt qz omne illud quo dicitur repugnat errori scientia ē vel de genere scientie. sicut clauis aliqua ē hmoi. ergo. rē. Probarō minoris. Hieron. sup illud. tibi dabo clauis. Sciat prudens letio. esse de futuro pmissū. qz si statim dare essent. nunqz i error: p rāue confessionis locū habitū. ergo aliqua clauis est clauis. Item Aug^o. dicit. et habet i dōstine. precedenti. Qui vult peccata pferi vt inueniat gratiam. querat sacerdotem qui sciat ligare et soluere. ne cum negligens circa eum erit erit negligat. ergo necessariū est absoluenti habere scientiam. ergo si illd qd tenet rōem ad apiendū est clauis. videt qz scētia clauis sit. Sed cōtra sup illud. tibi dabo clauis. rē. glo. pscntis iudicij p rāe. g videt qz vtraqz clauis est p rās. nō ergo scientia. Itē clauis datur i ordine. et sequitur p rāe ordine. sed multi habent ordinē q nō habent scientiā et cōuerso. g scientia nō est clauis. Item clauis semel habita nunqz amittit. sicut nec ordo. s. scientia habita p amittit. g scientia nō est clauis. Itē si scientia est clauis aut scientia innata. aut acquisita. aut infusa. Si innata. ergo clauis sunt a natura. Si scientia acquisita. ergo clauis sunt. p acquisitiōem. nō per grām. Si infusa. sed mlti sūt q nihil nouerūt p infusiōē. p suā neqctiam. g mali nō habēt clauis. Si tu dicas q infusū scientiā q ē gratis data. sicut salomōi. Contrariū videt qz ap. quis omnes fere sunt ita simplices et ydote post susceptio

ad ipm remittat. et hi habet auctoritate discernendi. no
 36 senectandi. Per huc modum in aucte sacerdotum comis
 sa est sententiu q cu sufficiat sit eis collata pias arbitra
 di inrer peccatoe et de u. q vtraq hnt auctoritate. et cuz
 vtraq sit ordinata ad apiendu celu. vtraq d claus. et
 sut due claus. tam q: ex bis stat vna plena auctas
 ideo i vno ordine datur. et vnu respiciut. et sic patet. q
 sunt plures claus. et patet responsio ad pmu obiectu
 in dnu de ordinis vnitare. Possit tam dicit q pmo et
 vnica pias essentialis ordini sacerdotali est potestas
 37 coficiendi. Ad illud qd obf q sut ad vnu. ddm q ad
 illud vnu duplex actus necessario reqrit. s. discretio cul
 pe et solutio pene. et in his duobus duplex claus con
 sistit. no q pene sine vltimu. sed pene immediatz hnt
 38 discretione. Ad illud qd obf de apone. ddm scdm
 antiquos q ad eadē serā apiendā in copalibz videm
 duplicē clauē. vna dī directiua. et dī anticlaus. et alias q

De clauibus et earū vsu in foro iudiciali.

Est et ali⁹ modus ligandi et soluendi. et supra egit
 magister de vsu et potestate clauium in foro peniten
 tiali. q quidem e p absolutionem et ligandem i foro illo
 bic secundo agit de absolutione et ligatione in foro iudici
 ali. q quidē est p excomunicacionē. et habet hec ps tres

Assignat modū ligādi in foro iudiciali. quare
 et qualiter fiat.

Est ali⁹ mod⁹ ligādi et soluēdi q p excoicationē
 gerit. dū aliq⁹ fm canonicā disciplinā tertio vo
 cat⁹ ad emēdationē manifesti delicti et satisfacc
 re vtilipendēs. snia ecclie a loco ordnis. et sacroz
 cōione. et fidelitū pfortio pcedit vt erubescat. et pu
 dore sceleris puerlus peniteat vt sic spūs ei⁹ sal
 uus sit. et si pniaz pfitens respuerit. negate cō
 munioni admittit. et ecclie recōciliat. hēc ē autē
 ecclie anathematizatio. hęc penā illis q digne p
 cellunt infligit. qz gra dei et pteccio illis amplius
 a subtrahit. ac sibi pps relinqt.

vt sit eis libez ruere in interitū
 pcti. In q⁹ etiā maior dyabolo
 seuiedī dat pias. Orōnes q ec
 cleste et bñdictionū ac meritoz
 suffragia eis nequaq⁹ suffraga
 ri putant.

Confirmat modū ligādi au
 toritate sacrescripture. fm illud
 Qd cūq⁹ solueris et.

Scdm hos ligādi et soluēdi
 modos quō vtz est qd dī. Qd
 cūq⁹ solueris sup terrā erit so
 lutū et in celis. et qd cūq⁹ ligau
 ris sup terrā erit ligatū et in ce
 lis. Aliqñ em onidunt solutos
 vel ligatos q nō sunt apud deū
 et pena satisfactōis et excoicati
 onis interdū indignos ligāt vt

Bar. xvj
 42 q libertas pec
 candi n̄ est liber
 tas s; defect⁹ li
 bertatis. Libez
 garbit. put dici
 tur liberū a cul
 pa. qz hō nō est li
 bertas cōtialis

agit. et hec dī pncipalis claus. Sic in spiritali libe
 tia ē sicut anticlaus q dirigit iudiciū. et pias soluendi
 pncipalis claus. Ad illud qd q⁹. penes qd distm
 guatur. ddm q penes illud ad qd imediate sūt. scz. dis
 39 cernere de culpa. et soluere a pena. nō penes hos actus
 soluere et ligare. Et si tu obijcias q scientia et opatio nō
 faciūt duas virtutes. ddm q scia ē duplex. vna p mo
 40 dū pias et pcentie. et hec ē in qualibet pte. et est eis
 essentialis. Alia nō est p modū cuiusdā directionis. si
 cur prudentia. que vt dicit Bern. ē auriga virtutū. et si
 des etiā ē directiua theologiarū. et sic distinguit ab
 his que circa opus cōsistunt. sic intelligendū ē in ppo
 sito. Et si tu queras a me quare nō sunt tot potestates
 41 quoz sunt vicia a quibus solunt. Dicendum q ab
 omnibus alijs solunt scdm vnam rationē. et vnu acū
 et modum consumlem. et ideo non oportet sic multipli
 cari.

partes. In pma assignat hunc modū ligandi quare et q
 liter fiat. In secūda hō aucte sacre scripture confirmat
 ibi. Scdm hos ligādi et soluēdi modos. In tertia ad i
 telligētiā illarum auctoritatum. quandā questionē
 querit et determinat scz que sit anime macula vel tenebra
 a qua deus mundat. ibi. Dic queritur que sit illa ma
 cula.

soluunt. et indignos sacris ad
 mittit. et dignos admitti arcet
 Sz intelligendū est hoc i illis
 quoz merita solui vel ligari po
 stulant. Lic em snia sacerdoti
 iudicio dei et toni celestis curie
 approbat et cōfirmat. cū ita ex
 discretōe prodir vt reoz meri
 ta nō ptradicat. Quoscūq⁹ ergo
 soluit vel ligant adhibētes
 clauē discretōis reoz meritis.
 soluunt vel ligant in celis. id ē.
 apud deū. qz diuino iudicio sa
 cerdotis sententia sic pgressa
 approbat et cōfirmat. Quos q
 fm merita snia ecclie pcellit. le
 dit. et illi foras sunt apud deum.
 Qui aut nō meruit. snia ecclie
 nō ledit nisi ptemnat. Un Ori
 genes. Exit q⁹ a ditare. a fide.
 a charitate. et p⁹ exit de castris
 ecclesie. etiā si epī voce nō abij
 ciat. sicut ecōtra aliq⁹ si recto
 iudicio foras mittit. Sed si nō
 egit vt meref exire. nihil ledit
 Interdū em q foras mittit in
 tus est. et q foras ē int⁹ videt re
 tineri. Ecce qlis et q⁹ ē vsus
 apostolicaz clauū. Jam onisuz
 est ex pte qliter sacerdotes dis
 mittunt peccata vel tenet. et tū

sed accīdēralis.
 dī magis et min⁹
 libez. et tūc ma
 gis ē libez quan
 do mel⁹ se p⁹ de
 fendere et minus
 liberum quan
 do m⁹ se p⁹ de
 fendere a pecca
 ti dno. Qm igit
 tur merit⁹ orari
 onū ecclie multi
 sustentant et de
 fendūt a culpīs
 tūc dicunt libez
 riores ad pctm
 ppetrādū fieri.
 qñ auferunt eis
 suffragia ecclie.
 Tū p⁹ quō illd
 sbuz intelligit.
 Et nota q mul
 ta sunt incōmor
 da q incurrūt ex
 cōicari q notant
 bis s; sibus. Gra
 tia subtrahitur.
 magis ac magi
 obice rupto. De
 vicio ruit in vi
 cium. suffragia
 perdit. Et sarba
 ne citius veran
 dus trahit ille.
 Quē ligat ex p
 p⁹ anathema
 rizario culpīs.
 Et intelligunt

43
 Saige
 nes sup
 leuicū

quod ad expositionem vel de se electionem. sicut rex diceret
 militem tradere inimico quem non defenderet ab eo. v. e. a. d. e.
 b. h. **S**z intelligendum est h in illis qz merita solui vel
 ligari zc. Querit hic. si aliqd sit iniuste excomunicat?
 vnu hse se debeat p excoicatio. Et q sic. vr. qz d: in iure
 snia pastoris
 siue iusta siue in
 iusta teneda e et
 timenda. Sz d.
 mgr die qz illam
 sola sniaz appo/
 bar curia celestis
 q daf ex meritis
 Ire fouere z rei
 nere sniam inu/
 sta est p stare pa/
 trocinu iniusti/
 cie. qz talis snia
 vt vr nullo mo
 teneda e. nec ab
 eo q excoicaf n
 ab alijs. Ire qz
 quod sit snia exco
 municatioz in/
 iuste lara. **H**
 ddm q snia inu/
 sta d: ex anio. ex
 ca. ex ordine. Ex
 aio. vt cu fert n
 zelo iusticie sed
 vindicte. Ex ca.
 vt cu no est meri
 tu sufficiens vel
 ceru ppf qd de
 beat excomuni/
 cari iste cui inli
 gis. Ex ordie. vr
 cu ptermittit oy
 do iur. Si g ta
 lis excoicatio fe
 rat in aliquo. di
 stinguendu e. qz
 aut fert ab hnt
 canonicā iurisdictione. aut a no habete. Si ab hnt. di
 ceda q teneda e z timeda. qz no e subditoz discutere sen
 tentias maior. z si ptenat grauitur peccat. Exciptunt at
 duo cas. vtz. si snia illa lara e p^o appellatoz legitimā
 vel qz ptenet. intollerabile errore. vr si diceret. excoico
 te. qz credis i deū. In his duobus casibz no qrentes ab
 solutione admittuntur ad eoz pbarione. als aut non ad
 mittuntur nisi humiliter petat absoludoz. Absoluit aut
 dñs papa i oibz ad cautela. n ppf h qz reputet fuisse ex/
 coicatos vel excoicados. sz vr ondat ecclie sniam qntū
 cū qz sit iniusta eē foimidādā. vñ timet z tenet n p sitera
 rōne iniusticie. sz ob reverentiā pntis ecclastice. Hoc
 sentiedū e fm iura si excoicet ab hntē iurisdictionē canonī
 eā. Si at ab alio excoicet q no hz canonicā iurisdictionē
 z h pstat. tūc no e teneda. vtpote si sint heretici vel scil/
 marici. apostate intrusi suspēti a iurisdictione. Si at cali
 um crimē sit occultū. tolerāda e talū snia. sic rīpi tole/
 ratur ab ecclēsia. **C** De tenebris z interiori caligi/
 ne satis facile e intelligere. Vr falsū dicere. qz videmus
 mltos pctōes i pctis exntes q valde bn intelligūt z ad/
 ducūt. z tra expmū e h. Ire dnt dōcūmū e Luē. xvj

44

pē-clvii

45

46

retinuit sibi ds qndā singularē
 ptāre dimitte di vel retinēdi. qz
 ipse sol^o p se debitū eterne mor/
 tis soluit z aiām interi^o purgat

Querit z determinat ad intel
 ligentiā pdictaz auctatū q sit il/
 la macula vel tenebra a q deus
 purgat.

Hic qrit q sit illa macula z q
 sint ille tenebre interiores a qz
 bus ds interi^o aiām purgat. cū
 verā pniām imittit. De tene
 bris z interiori caligine sat^o fa/
 cile e z intelligeret rñdere. Lū
 ei qz mortaliter delinqt. z gra
 dritus puaf. si q pccat. z natu
 raliū bonoz elisionē patit. vñ z
 intellect^o obrundit. z tot^o hōi
 terioz obtenebrat. z ita qsi cali
 gine qdā mēs obuoluit. q cali
 go pcti pena e. hāc xō de^o pellit
 cū pniāz imittit. p quā pdita bo
 na restituit. z viciata repar. vñ
 ppha. Nebulā sic cinerē spgit.
 Sz q est macula pcti a q aiāz la
 uat. Ecce em qz voluit facere
 homicidiū z patrauit. q patra
 to desinit tā velle qz facere. nō
 dū tñ xē z hūilif penitet. nec cō

filij h^o selti prudēiores sūt filijs luc^o. Ire cū mltio mag^o
 sit pctm dō: dū dū affect^o qz intellect^o. z corruptiūz
 amōis qz luis. z charitatis qz fidei. vr port^o e ddm. q
 pctm sit frig^o qz tenebra. R^o. dōz. qz gra mag^o d^o lux qz
 calor. qm lux i se hz z sicut illuminandi. z illuando ma
 gis z mag^o sicut
 calefaciēdi. z iō
 pl^o z pleur^o lux
 qz calor. Et gra
 inqz tū lux n rātū
 respicit intellec/
 tū verū affe/
 ctū. immo lux vt
 dōz gra nomiāt
 eā vt respicit to
 tū aiām. qm sic e
 forma tot^o oib^o
 pmi p cur^o influ/
 entia sūt gnari/
 ones circa pres
 isferioes. z vna
 est rō actualita/
 tis z diffusionis
 fm qm mūt rōi
 cit agre Dyo. in
 li. de diu. noibz
 z qz b^o ppetit gē
 q ē radix oim ha
 bitūz qz tūoz ce
 pncipiū ois bōi
 opis. hic e q d^o
 lux. z pctm d^o te
 nebra qz tenebra
 nō m puar acū
 luc^o fm que ē in
 sensū vñ. sz etiā
 alios ac^o fm qz
 ē opartua. z ista
 tenebra nō respi
 cit intellm tm.
 sz intellm vt ce
 tē sū ad calozē ab
 sect^o. vel ad opa
 rionē effect^o. Et his parē obiecta **X**eni d^o q intellect^o
 viger i pctōibz. dō. qz vcz e fm actū. q ē pure pculati
 onis. sz nō put extēdit ad affectū vl op^o. Un alr habuit
 pphetiā balaā. alr dauid. Ille ei solū videbar. iste vide
 bat z gaudebat. z fm h se in ope regulabat. z seipm diri
 gebat. Exēplū e in musico z bono cytharedo. alr em no
 uir psonatā cytharede musico. alr bon^o cythared^o. z qz
 tū ad hāc obrūdif intellect^o mā fesse. sz nō qstū ad pmi
 tra apre. credo tñ firmē qz qstū ad vtrūq. d. h. **P** 48
 sa g dissilitudo q inest aie ex pctō. aie macula e. Vr ma/
 le dicere. Ois em macula de fo: mitas d^o. aut qz aliqd e
 remorū. aut qz aliqd qd nō d3 circa rē ponit. sic p3 trū/
 car^o nalo e de fo: mar^o. sz hñs morpheā vel aliqd tale est
 macular^o. sz pctm nō corrupit bona naturalia. qz nihil
 corrupit i eo qd ē entia vl natura. aut si corrupit tñ ni
 hil ponit. g nullo mō d3 dici macula. Si tu dicas qz po
 nit malā habitate z pntate ad malū. z illa e macula.
 Cōtra. illa pntas pōt auferri p oppositā pntate. ergo
 macula peccati dēlet maculā. qd inconueniens e dice
 re. Ire pntates liberant p assuefactōz. solus aut ds li/
 berat a macula. vr d^o i lra. **H** ddm qz peccatū nō est 49

pē-clviii

47

48

49

aliud q̄ p̄uatio o: dia debiti. r voco ordinē debitorū put
cōprehendit n: odū. spēm. r ordinē. put circa ip̄z p̄siste
p̄cipuerō boni. Ita ḡ deo: ordinatio remanēs i aia ē cul
pa ip̄a r p̄ctm̄. q̄ ē ex p̄po actuybi d̄z e: o: do iusticie. h
aut d̄z cōsiderari r fm̄ rōz auerfōis r fm̄ rōz auerfōis
r rōz vtriusq̄. Scōm̄ p̄mā rōz cōp̄ctit ei rō p̄uatiois. fm̄
secūdū modū rō infectōis. r hūgit sibi rē t̄ypē. fm̄ ter
ciū modū rō obligatōis. Quātū ad p̄mū d̄r p̄ctm̄ tene

bia r deformitas. Dm̄ bonū dupl̄ p̄t cōsiderari. s. in se
r sic d̄r lux. r p̄ oppositū p̄ctm̄ d̄r tenebra. Et in compa
tōne ad vim cognitiuā. r sic d̄r pulchritudo anie. r p̄r
oppositū p̄ctm̄ deformitas. Quātū at̄ ad auerfōis sic
dicit macula r fetor. r hoc s̄l̄r fm̄ dupl̄cē cōgnōne il
lius p̄uatiois cū delectabili terreno. Aut se. r sic ē ma
cula. Aut ad vim cognitiuā r sic fetor. r q̄ntū ad vtrun
q̄. sic cōp̄ctit esse v̄nclm̄ mortis eterne.

H intelligētia h̄ p̄ris sex q̄runf. P̄rio q̄ vtruz
aliq̄s possit vel debeat excōicari. Secundo da
ro q̄ sic. q̄r q̄ d̄s sit excōicad̄. Tercio q̄r a q̄.
Quarto. vtr̄ excōicatio possit iterari. Quinto de cōica
tōe cū excōicatis. Sexto de absolutōe. **¶** Questio. j. g
¶ Aliq̄s possit excōicari oñd̄ p̄mo ante d̄m̄. Ma
rhei. viij. si peccauerit i te fr̄ tu. rē. vsq̄ ibi. q̄ si eccle
siā nō audierit. sit tibi sic ebnic̄ r publican̄. Et post
amē dico vob. q̄d̄ cūq̄ ligauerit̄ sup̄ ter. rē. s̄ ebnic̄ et
publican̄ extra cōicatos reputatur. ḡ r tal̄ fr̄. r h̄ fm̄ iu
dicū eccle. vt d̄r. ḡ rē. **¶** Itē h̄ p̄bat exēplo apli. q̄ p̄ma
Loz. v. fornicatōrē māifestū tradidit sathane. Et. j. ad
Thi. j. ex q̄b̄ ē h̄mene r alexader. q̄s tradidit sathane
Et gal. j. si q̄s vob̄ euāgelizauerit p̄ter id q̄d̄ accepistis
anathema sit. Et. j. ad Loz. vsq̄. si q̄s n̄ amar d̄m̄ iestū
xpm̄ anathema sit. Si ḡ paul̄ eccleie administratōr subie
ctos excōicauit. videt̄ illd̄ esse cōueniēs r licitū. Itē. h̄
ip̄m̄ rōnabil̄ p̄bat p̄ exēplū i moralib̄. P̄r eis familias
fm̄ rectū ordinē recitūdis filiū inobediētē extra domū
ad t̄p̄s eij̄c̄ vt saltē sic corrigat. ḡ pari rōe ille q̄ p̄ct̄ i do
mo d̄i p̄e r d̄z p̄siles eij̄cere extra domū. S̄z eij̄cere extra
domū ē eij̄cere extra cōicatos. r h̄ nō ē aliū q̄ excōicare.
ḡ. rē. **¶** Itē videm̄ i arte medēdi q̄ fm̄ rectū iudiciū
artis mēbz purridū ordiat̄ ad alioz mēbz infectōes
a corpe ē refecādū. s̄z i sp̄ualib̄ at̄tingit mēbz esse putri
da p̄ p̄ctm̄. r alia mēbz corrupc̄ia. ḡ v̄r q̄ t̄ia recte sint
amputada fm̄ rectū regim̄is ordinē. s̄z h̄ sit p̄ excōicari
onē. ḡ. rē. **¶** Cōtra excōicatio ē separatio a cōicatore. s̄z cōio
est p̄ charitatē. s̄z extra charitatē nemo p̄t nec d̄z aliq̄e
eij̄cere. ḡ nec excōicare. **¶** Nemo possit auferri charita
tē v̄r. q̄ nemo amittit charitatē inuit̄. **¶** Itē nemo ē q̄
n̄ sit ex charitate diligēd̄ q̄d̄ diu ē i via. ḡ. rē. **¶** Itē excōica
tio ē separatio a cōione sacroz. s̄z a sacris null̄ ē sepandus
nec p̄hibēd̄. ḡ null̄ ē excōicad̄. Maior p̄z. Minor p̄
bat sic. Om̄is fidel̄ aut ē iust̄ r san̄. aut p̄ctōr r infirm̄
Si iust̄. nō ē arced̄ a sacris. Si p̄ctōr r infirm̄. r in
digēs medicinis sp̄ualib̄. maḡ ē attrahēd̄ q̄ arcedus
ḡ. rē. **¶** Itē excōicatio aut ē morboz aut medicina. Si mor
bus. ḡ null̄ ē in fligēda. q̄ om̄i sal̄ ē desiderada. Si me
dicina. ḡ cū medicina sit om̄ib̄ aptada. r nō p̄t nisi ei
q̄ vult i eā p̄li. ar. r sentire. ḡ null̄ ē excōicad̄ nisi volēs
r q̄libet d̄z velle se excōicari. q̄z vtrūq̄ falsū ē. **¶** Itē in
excōicatioe tradit sathāe ip̄e excōicari. sic p̄z i excōicari
onē ip̄i apli. aut ḡ q̄ntū ad aiām. aut q̄ntū ad corp̄. S̄z
q̄ntū ad corp̄ nō videm̄ ad l̄iam. Quātū ad aiām nec
d̄r nec d̄z. ḡ null̄ v̄r aliq̄s ē excōicad̄. **¶** Itē ad hoz i
telligētia ē notādū q̄ sic i discipulis duplex ē mod̄ instru
endi. r duplex mod̄ arguēdi. s. ostēsiū. r p̄ impossibile
r in medicinilib̄ duplex ē modus curandi. s. p̄ medica
menta leniētia. r p̄ medicamēta asperātia. Luraf enim
aliq̄s p̄ emplastri appōem. aliq̄s p̄ sectōem. Sic i mora
lib̄ duplex modus corrigēdi. Un̄ p̄ dulces monitō
nes. alter p̄ asp̄as increpatōnes. r h̄ fm̄ duo genera ho
minū. q̄ q̄dā sūt tractabiles r plicabiles. q̄dā duri r re
belles. Sic i diuinis r ecclesiasticis iudicijs i q̄b̄ ē instru

ctio. curatio. r correptio. duplex repit̄ mod̄ instruēdi
r corrigēdi. r etiā curadi. Quēadmodū igit nolētib̄ ac
ceprare rōem ostēsiuā sit argumētario ducēs ad impos
sibile. r morbis q̄ nō curāt̄r p̄ emplastr̄ appōit̄ vuln̄
r cauteriū. r inuitis r incorrigibilib̄ sit curatō p̄ flagel
lū. sic esse oportet̄ eccleie rectorib̄. r ideo d̄ns institutor
r fūdator eccleie. eidē nō tm̄ dedit medicamēta sacroz
ad curādū accēdēs. sed etiā gladiū sp̄is q̄d̄ ē verbum
dei. r p̄trem amputādū r resēcādū r cōtempores r rebel
les. r tales licet r debuit̄ esse excōicari. sic ostēsiū cōuēte
dei. r exēplo apli. r rōe i p̄simili. **¶** Ad illd̄ q̄d̄ ob̄r q̄
excōicare ē extra cōionē eij̄cere q̄ ē p̄ charitatē. d̄m̄ q̄o
munito ē triplex. Quēdā sp̄ualis om̄ino. r bec ē q̄ntū
ad dilectionē interiorē. Quēdā corporalis. r bec ē q̄ntū
ad exteriorē auerfōem. Quēdā mediom̄is. r bec ē q̄ntū
rū ad sacroz susceprōs. r p̄cipue q̄ntū ad sacrm̄ altaris
Dico ḡ q̄ a p̄ma nullus p̄t nec d̄z excludi q̄d̄ diu ē viator
nec excōicatio d̄r p̄uatioe illi cōis. Quātū ad sacrālē
excludit̄ q̄libz q̄ d̄r excōicatus. siue maior̄ siue minor̄.
Quātū ad auerfōem exteriorē attrēdit̄ excōicatio ma
ior. in q̄ cōicatio negat̄ fm̄ act̄ legitim̄os q̄ attrēdunt̄ i
q̄nq̄. s. in osculo. i colloq̄o. i cōtuitio. i oratorio. in vale
faciēdo. Un̄ vsq̄. Os orare. vale. iuita. mēsa. negatur.
Sic igit p̄z q̄ cū triplex sit cōio. vna sp̄ualis. r alia sa
cramentalis. r alia corporalis. q̄ fm̄ p̄mā null̄ excōicatur
fm̄ sacrālē excōicaf̄ ois q̄ d̄r excōicaf̄. fm̄ t̄ercia excōi
caf̄ ille q̄ maior̄ excōicaf̄oē excōicaf̄ d̄r. q̄ maior̄ ē hic
p̄uatio cōmunicatōis. r sic patet̄ illud p̄m̄. s̄z
illud q̄d̄ ob̄icitur q̄ nullus separādus ē a sacramentis
d̄m̄ q̄ imo. quoniā r si sacramēta sint medicina. tam̄
nō p̄sunt nisi dispositis. Unde sicut bon̄ medicus fm̄
arēem phibet̄ in firmū a medicinis nō tm̄ a cibis p̄pter
indispōem. sic p̄posito ē intelligēdum. Ut̄l̄ enī ē ali
cui medicina subtrahere q̄ dare i dispositōnem. imo
tali differre medicina est medeabile. **¶** Ad illud quod
ob̄r d̄r excōicatioe. vtr̄ sit morboz vel medicina. Dicēdū
q̄ sicut sectio de p̄ma sua rōne plaga ē r doloz facit̄ tm̄
in cōparōne ad vulnus apostematis ē medicina. sic ip̄
sa separatio a cōmunionē fidelitū dicit̄ malū r damnuz
r penā. in cōparōne tamē ad rebellē medicina ē. vt eius
rebellio r r̄umacia fr̄agat̄. Un̄ sic ille q̄ sylogizat̄ p̄ im
possibile ad impossibile d̄ducit̄ nō vt ibi listat̄. s̄z vt rē
deat ad v̄ritatē. sic ecclesia separ̄ r excōicaf̄ vt redērem̄
cū humilitate r cōsulū de r̄umacia art̄i r stringat̄. r inte
ritus claudat̄. r sic p̄z q̄ q̄uis sit medicina q̄ curat̄ n. oz
bū rebellitōis q̄ null̄ h̄ac medicina d̄z appetere. nec de
bet dari nisi querēt̄ verā medicina non contemnent̄. **¶**
¶ Ad illd̄ q̄d̄ ob̄r. q̄ excōmunicare ē tradere sathāe. di
cēdū q̄ sathāe ē totoz. nō tāntū aiarū. vtumeria cōp̄m.
Tradere aut̄ totoz ē dupl̄citer. aut cessando a p̄ceptū
one totoz. siue exponēdo. aut tubendo totoz vt affli
gat̄. Excōmunicare ḡ fm̄ p̄ntis ecclesie statū ē sathane
tradere p̄reccionē subtrahēdo r ei exponēdo. s̄z r̄abit
ḡ suffragia r sacra p̄ q̄ munimur i hostis insidias. In
t̄p̄e aut̄ ecclesie p̄mitit̄ q̄ remōes ip̄s apostolias s̄bz

50
51
52

53
54
55
56

quarto

ebatur. et manifestada erat fides per miracula. non tantum ex
ponebatur. imo corporaliter ad mandatum apostolicum vera
bant sicut dicitur. *1. Corinthios. v. 2* in textu et in glo. et illud de
cuit in principio ecclesie fieri ad terrorem. vel propter excel
lentiam apostolorum. nunc autem quibus non ita verentur. in corpore et spi
ritu veraciter exponunt. et pro tanto dicuntur tradidit sathane
et ve excommunicari. et sic patent obiecta.

Questio ij b

Pro quo quis debeat excommunicari. et quare. videtur per damno vel
per iniuriam illata ecclesie. Et sic videtur. si quis enim frangit
vel incidit ecclesiam excommunicatam ipso iure. non autem si alia do
mum frangeret. *1. 2.* Item si quis peccat clericum est excommu
nicatus ipso iure. et incidit in canonem late sententia. Sed non inci
dit si peccat laycum seculariter. *1. 3.* si ius recte dicitur. videtur quod
per iniuriam etiam sibi illata possit ecclesia excommunicare. Item ro
ne videtur. quod gladius vincitur ad defensionem. *1. 4.* pro
testas excommunicandi est gladius spiritualis. *1. 5.* pro
ter ecclesia se defendere et damnum et iniuriam. Item
iustum est unumquemque puniri in eo in quo peccat. ergo si pec
cat in membris ecclesie in seculo damnus et iniuria. iustum est
perdat et beneficia et suffragia. sed hoc est excommunicari. *1. 6.*
1. 7. Contra excommunicatio siue anathematizatio est maledi
ctio. sed *1. 8.* *1. 9.* benedictio maledictioibus vos benedictio
re et nolite maledicere. *1. 10.* maledictioibus vel malefactoribus
non debet ecclesia maledicere. ergo nec eos excommunicare. Item
excommunicatio est beneficiorum subtractio. *1. 11.* sed non subtrahit mi
sericordiam et beneficia ab his qui offendunt ipsum. ergo si peccatum
est necessitatis viris ut sint misericordes et perfecti. sic
pater celestis qui facit solent orari super bonos et malos. sicut
dicitur *1. 12.* *1. 13.* ergo non debet ecclesia hoc subtrahere
propter damnum vel iniuriam aliquam sibi factam. Item in
excommunicationibus damnatur homo in spiritualibus. *1. 14.* sed in
proportionaliter maius est damnum in spiritualibus quam in tem
poralibus. sed si quis incidit vel fregit ecclesiam. vel per
cussit clericum. vel aliquid tale. non damnificavit nisi in tem
poralibus. *1. 15.* cum non debeat infligi maior pena quam sit dam
num. videtur quod peccator non debet excommunicari. Item ec
clesia militans debet imitari triumphantes. sed dicitur in cano
nica iude. quod cum michael altercaretur de corpore moysi non
est ausus iudicium inferre blasphemando. *1. 16.* dicitur. impe
ret tibi dominus. ergo videtur pari ratione quod ecclesia nullum al
tercantem cum ipsa debet excommunicare siue anathematizare.

58. **17.** ad predictorum intelligentiam est notandum quod duplex
est excommunicatio siue excommunicandi modus. Quodam
enim excommunicatio est a iure. quedam a iudice. Prima ex
communicatio est preseruativa. secunda est curativa. Prima ex
communicatio et si fieri videatur ad conservandam libertatem ec
clesiasticam. sicut secunda fieri videtur propter emendam. tamen
prima principaliori modo fertur ad canendum culpam. quia magna cul
pa est et multum gravitas quam quis peccat in ecclesia. Similiter
secunda principaliori modo fit ad frangendam contumaciam
et ideo talis forma iuris nulli debet infligi nisi contu
maci. et ideo debet monitio premiti. ut sic de contuma
cia conuincatur. Contumax autem dicitur qui semel et bis
monitus. tercio peremptorie citatus. non comparere. aut si
comparere. non vult stare iuri. vel quam offensam manifesta vel
iustus a iudice non vult emendare. talem autem comperit hec
medicina. sicut in primo proleumate visum est. Et his pa
rent rationes ad utramque partem. Concedo enim quod per damno
vel iniuriam potest excommunicationis sententia dicitari a iu
re. sed non principaliter. propter hoc. et similiter pro emenda
potest ferri a iudice. sed non principaliter propter hoc. sed
propter contumaciam. Rationes ad primam premissam ostenduntur.
quod excommunicatio fertur per damno. Rationes pro ad op

positum ostendunt quod non principaliter per damno sed pro
peccato. unde ecclesia maledicit et subtrahit beneficia ob
meritum illius. non propter damnum suum ob illius cul
pam non propter vindictam. Si enim ille velit redire et non
possit emendare. statim ecclesia parcat. **18.** Ad illud quod
obijciatur quod ecclesia damnificat illum in spiritualibus. Di
cendum quod ecclesia non damnificat sed ille qui peccat. et
contumax seipsum damnificat. sed ecclesia ostendit ip
sum damnificatum. ut sic saltem malum suum erubescat et desat
et si quodam modo magis damnificaret. hoc aggravatum da
ni ad vitiluram ipsius finaliter finem intentionem ecclesie or
dinatur. **19.** Ad illud quod obijciatur quod michael non maledixit. di
cendum quod dyabolus est obstinatus in malo et incorrigibilis
et maledictio illata sibi non potest eum nec per se nec per acci
dens ordinare ad benedictionem. et ideo nulla fuit vitilis
in maledicendo dyabolum. sed dum ecclesia maledicit
subditum. facit ei confusionem pro peccato. et quia tali con
fusione potest a peccato respicere. ideo maledicit. ut
post benedicat. ideo ligat ut absoluat. et non est simile de
hoc maledictione de illa.

Questio iij i
A quo possit excommunicatio fieri. et quod a solo habere
clauem ostenditur sic. Soluere et ligare sunt actus clauis
sed excommunicare est ligare ut dicit magister in littera. *1. 2.* cuius est actus
eius et potentia. *1. 3.* Item excommunicare est a comunione sa
cramentorum separare. sed eius est a comunione siue a partici
patione separare cuius est administrare. sed solus sacerdos qui
habet claves potest facere corpus et sanguinis administrare. er
go solus potest excommunicare. Item Petro data est potestas ligandi
et soluendi in foro iudiciali et penitentiali. quero igitur
quando. et videtur quod non nisi quando date fuerit ei claves. *1. 4.* non habet
claves non habet potestatem. Item maioris fortis est et potestatis
ligare vinculo excommunicandi quam pena satisfactoria. *1. 5.*
solus sacerdos potest potestatem imponere et professiones audire
et habet claves. *1. 6.* solus potest excommunicare. quod non potest in mi
nus non potest in maius. Contra. iudices delegati habent potestatem
excommunicandi. et cum multi eorum claves non habeant. quod non
sunt sacerdotes. *1. 7.* aliquis potest excommunicare et non habet claves.
Si tu dicas quod non sua autoritate excommunicant. Obijciunt de
archidiacono quod ex suo officio causas audit et desinit
ergo excommunicare potest. et tamen non est sacerdos non habet claves.
Si tu dicas quod sicut habet potestatem demandandi in foro penitentiali
Quero quare non sicut habet actum ligandi in foro penitentiali
si potestatem vel consuetudinem. non enim videtur maior ratio
in uno quam in alio. Item electus canonicus et approbatus cer
tium est quod antequam ordinetur in presbiterium non habet claves. et tamen
potest causas audire et excommunicare propter auctoritatem. *1. 8.*
Item sacerdos proebialis non habet in iura potestatem excommunicandi
nisi per furtum et rapinam et similibus. et stat quod ipse habet claves
et visum clauis. *1. 9.* excommunicatio non est a potestate clauis. Item
multitudo tota ut capitulum excommunicat. ita quod nullus. *1. 10.* multitudo
tamen habere claves ita quod nullus est impossibile cum dicat
propter absolute. *1. 11.* actus excommunicandi non est a clauis. Ju
ris hinc videtur cum multitudo non possit excommunicari ita quod nul
lus. quod possit excommunicare ita quod nullus. **12.** *13.* *14.* *15.* *16.* *17.* *18.* *19.* *20.* *21.* *22.* *23.* *24.* *25.* *26.* *27.* *28.* *29.* *30.* *31.* *32.* *33.* *34.* *35.* *36.* *37.* *38.* *39.* *40.* *41.* *42.* *43.* *44.* *45.* *46.* *47.* *48.* *49.* *50.* *51.* *52.* *53.* *54.* *55.* *56.* *57.* *58.* *59.* *60.* *61.* *62.* *63.* *64.* *65.* *66.* *67.* *68.* *69.* *70.* *71.* *72.* *73.* *74.* *75.* *76.* *77.* *78.* *79.* *80.* *81.* *82.* *83.* *84.* *85.* *86.* *87.* *88.* *89.* *90.* *91.* *92.* *93.* *94.* *95.* *96.* *97.* *98.* *99.* *100.*
quod non solum est in episcopis sed etiam in archiepiscopis et archidia
conis et abbatibus et alijs paratis. Tertium dixerunt quod hoc com
petit hijs et etiam sacerdotibus proebialibus. Et licet in hac
questione canonum sine differentia. quod tamen theologice est dicere
propter quod tantum scilicet superioris. id est dicitur quod cum in ecclesia aliquis
habeat potestatem hoc est ab ipso christo qui potestatem et ligandi
et solvendi. et precipue ipse petro utraque potestatem. et ligandi

di 7 solvendi in foro penitentiali 7 ligandi et solvendi i
 foro iudiciali. Prima potestas respicit ordinem. secun
 da prelacionem. unde fm primam par potest absolue
 re parcm. scdm scdam nō potest par ligare parē nec su
 periorcm. Etia huius ratio est. quia illa est ordinis. h
 aut prelacionis. s. potestas excoicandi. Prima prās ligā
 di 7 solvendi in foro penitentiali aditum celi agit. 7 ideo
 recte dicitur clavis. Secunda p censuras iudicū subdi
 tos. coarctet. 7 ideo dicit gladius. Prima potestas ē ar
 bitrandi inter deum 7 hominē. secūda vero inter homi
 nem 7 hoicm. 7 ideo pma respicit ordinē. scda prelacionē
 Prima potestas quoniam collata est. Petro vt sacerdo
 ti descendit in oēs sacerdotes. q̄uis nō oēs habeant ex
 ecutionē. Secunda quia collata est. Petro vt prelato
 descendit in omnes personas ecclesiasticas qui habēt
 prelacionē vel iurisdictionē. Unde q̄ habēt iurisdictionē
 ordinariam in iudicando aliquos. habent potestatem
 coercendi eos per censuram ecclesiasticam. vt iudicūz
 eorum inuiolabiliter obseruetur. Et quoniam iurisdic
 tionē habent nō solum habentes claves. sed etiam non
 habentes. habent inq̄z vel ex iure. vel ex consuetudine.
 sicut archidiaconi 7 aliqua capitula. ideo possunt ex
 communicare. Rursus quia aliqui habent claves qui n̄
 habent iurisdictionē in foro iudiciali. vt simplices sacer
 dotes. ideo nō possunt excommunicare nisi per commissio
 nem. vel nisi in casibus determinatis vt in furto et ra
 pinis. Concedo ergo rationes probantes q̄ hec pote
 64 stas nō sequitur precise potestare clauium. Ad illud
 ergo quod primo obijcitur q̄ solvere 7 ligare sunt act⁹
 clauium. ddm q̄ verum est in foro penitentiali. sed in fo
 ro iudiciali nō sunt clauū. nisi accipitur potestas cla
 uium fm plenitudinem fm quē modum dicitur esse in
 episcopis. qui quando promouent a sacerdotio in epi
 scopatum nō recipiunt nouam clauem. sed clavis po
 65 testatis in eis ampliat. Ad illud quod obijcitur
 q̄ eius est excommunicare cuius est excommunicationē da
 re. dicendum q̄ nō solum ei⁹ ē. verū etiam eius qui pre
 est cōmunitati. vel etiam administranti sacramenta. 7
 66 quoniam tales sunt qui habent iurisdictionē q̄uis non
 habeant claves. ideo rē. Ad illud quod q̄ritur quā
 dā data ē hec potestas petro. dicit potest q̄ simul data ē
 vtraq̄. quia data ē ei potestas clavis in sua plenitudi
 ne. Vel potest dicit q̄ nō simul. sed potestas clauū pro
 missa fuit Math. xvi. 7 data Job. xx. Accipite spiritū
 sanctū. rē. Prās vero excoicandi insinuat fuisse da
 ta Math. xviij. vbi postq̄ dicitur ē. si ecclesiam nō au
 dierit rē. Ad dū est. Amen dico vobis. quodcunq̄ li
 67 gaueritis rē. Ad illud quod obijcitur q̄ hec ē mato
 ris virtutis. s. excommunicare. ddm q̄ se habent sicut ex
 cedentia 7 excessa. 7 sunt alterius ordinationis. 7 iō nō
 sequitur q̄ qui habet vnam prātem habet aliam. vtraq̄
 q̄ tamen concurrat ad prās plenitudines. 7 vna sine
 alia esse potest. Pluribus tamē concedit clavis q̄ gla
 dius. quia plures habent ordinē sacerdotale q̄ prelaci
 68 onem 7 ecclesiasticam iurisdictionē. Et si querat rō hui⁹
 duplex est. Una est diffusio boni. que prās clauium est
 ad recedendum. prās gladij ad cōpellendū. Alia ratio
 est vitatio periculi. q̄ pauci sunt qui sciant hoc ense p
 cutere. ideo ppter periculum. paucorū manib⁹ tradit de
 buit. Ideo etiam solennē excommunicationē que fit cum
 69 candelis prius accensis. 7 deinde extinctis. 7 pulsatis
 campanis. oportet a solis ep̄is fieri. licz alie possint ab
 alijs fieri. Ad illud quod querit vltimo quare cōgre
 gano siue multitudo potest excommunicare. ita q̄ nullus

7 nō excoicari. ddm q̄ peccata multitudinis nulla sunt
 sed iurisditio multitudinis nō nulla est. Et si tu queras
 unde hoc est. ddm q̄ multitudo bñ facit ad augmentū
 potentie in excellētia. unde multitudo pōt trahere na
 uem ita q̄ nullus trahat nauē p se. sed multitudo inq̄z
 tum bñmō nō facit de seclū nec impotentiā. vñ multitudo
 nō trahitur. 7 si quilibet de multitudine trahat. sic tota
 multitudo ita q̄ nullus nō sic excoicatur. ad minus fm
 noua iura vt iuriste dicunt.

Questio iij k

De excoicatis iteratoe. 7 querit vtrū aliquis possit
 pluries excoicari. Et q̄ sic videt fmū. q̄ h̄ habet vsus
 ecclesie vniuersalis quā errare est impossibile vt videt
 Irē videt in alijs penis impositis q̄ simul 7 semel plu
 ra possunt imponi ieiunia. vigilia. 7 orationes. q̄ pari
 rōne possunt infligi plures excoicationes. Item ita vi
 demus in remedijs q̄ si iterat aptum. pōt em̄ aliquis cō
 am et in penis q̄ multiplicent pene fm merita. q̄ cū ex
 cōmunicatio 7 remediū sit et pena. videt igit q̄ sicut cā
 potest iterari et multiplicari. q̄ et excoicationes. Et q̄
 cause possunt iterari iterat est aptum. pōt em̄ aliquis cō
 incendiarius. fractor ecclesiaz. p̄cussor clericorū. 7 sic de
 alijs. q̄ rē. Item si nō possent excoicari ex q̄ sunt excoica
 ti. et illi qui sunt absq̄ excoicatione possunt excoicari. q̄
 excoicari sunt melioris 7 ditioris q̄ nō excoicari. Lon
 tra. excoicatus interfectus est gladio spūali. sed interfe
 ctus nō potest magis nec minus interfici. ergo nec ex
 cōicatus iterat excoicari. Irē si excoicatus extra cōionē ec
 clesie est eieci⁹ sicut dicit Ap̄ls. j. ad Corinth. v. qd̄ mi
 hi de his q̄ foris sunt iudicare. s. posse excoicare est pos
 se iudicare. q̄ si nō p̄ner de talib⁹ iudicare. vt s̄lt q̄ nec
 excoicare. Irē excoicatus est bñficijs ecclesiasticis p̄uar⁹.
 7 excoicatio est p̄uar⁹. sed p̄uar⁹ nō recipiunt magis
 7 minus. nō em̄ d̄ vnus cecus altero magis. cecus 7 mi
 nus. q̄ rē. Item alter altero nō est absolutus magis. nec
 minus. nec idē magis seip̄o. q̄ pari rōne nec excoicatus
 magis 7 minus. imo multo foris. R. ddm q̄ excoi
 catus bñ pōt iterat excoicari. vel eiusdē excoicatis itera
 70 tione ad suam matorē 7 fusionē. vel etiā alia ppter no
 ue culpe cōmissionē. 7 tūc tot erunt excoicatioes q̄t cau
 se p̄ncipales p quib⁹ excoicatur. Sicut em̄ iterat culpa
 ita rōnabiliter iterari pōt 7 d̄z ip̄a pena. 7 cedende sunt
 71 rōnes ad hāc prem. Ad illud q̄ qd̄ primo obr̄ de in
 terfectōe. ddm q̄ quē admodū q̄ peccat morit̄ alter mor
 tuus est 7 interficit seip̄m p̄ expulsiōne gr̄e. 7 adhuc ma
 gis pōt peccare. q̄ q̄uis nō vniat ad bñ agēdū. adhuc
 tñ vniat in eo voluntas ad male opandū. 7 q̄uis gr̄a sit
 expulsa. pōt tñ magis a gr̄a elongari. sic intelligendūz
 est in pposito. q̄ q̄uis fm statū illū nihil p̄sint ei eccle
 siastica sacra 7 suffragia. pōt tñ adhuc magis 7 magis
 elongari. Nec est simile de interfectōe corpali. in q̄ pri
 ma interfectio reddit impossibile ad vitā. nō sic est in
 pposito. q̄ adhuc manet aptitudo ad recedendū. Ad
 72 illud qd̄ obr̄ q̄ extra cōionem est. ddm q̄ q̄ characterem
 baptismale h̄z in delibile. q̄rūcunq̄ sit mal⁹. iō nō erit
 oino ecclie prāte. 7 iō ip̄m punit 7 corrigit magis q̄ pa
 gano 7 infideles q̄ nunq̄ fuerūt sub prāte ecclesie. 7 de
 talib⁹ scz pagano loq̄tur ap̄s nō de malis subditis et
 excoicatis. nā ip̄e de eis iudicabat. Ad illud qd̄ obr̄
 73 q̄ absolutio nō recipit iterationē nec intentionē. dds q̄
 h̄ falsum ē. 7 h̄ p̄z in eo qui plurib⁹ excoicatioib⁹ diuers⁹
 de caus⁹ est excoicatus ab eodē. vel q̄ est excoicatus a di
 uersis ep̄is. qui pōt absolui ab vna excoicatioe. ita q̄ n̄
 ab alia. q̄ nō ē sic p̄nexto i absolutōe sic in gr̄e in fusioe.

14 **A**d illud quod obijciatur qd puarões nō recipiūt ma-
gis nec minus potest responderi dupliciter. Primo qd
illud ē verū in puris puarōntib. nō in alijs. Nam clau-
dus dicitur magis 7 minus. quia nō totaliter puar vir-
tutē gradiēdi. similiter 7 iniustus magis 7 minus. Vel
posset dici qd si rōne actus vel habitus magis 7 min⁹
non recipiant. tamē ratione causarū. vnde magis ē clō-
gatus a visu qui leſus est in neruo 7 in pupilla 7 in hu-
more cristallino. q̄ qui i altero horum tantū. similiter
intelligendum est in proposito.

Questio v. l
De excomunicacione q̄ntū ad comūnicacionē. 7 que-
ritur. vtrū comūnicans cū excomunicato sit excomuni-
catus. Et qd sic ostenditur. q̄ iura istud dicunt. **H**erē-
tariēne videtur. qd accedere ad vnū op̄ ostiōrū est rece-
dere a reliquo. s̄ excomunicatus ē extra a comūnicatōne
positus. ergo qui ei comūnicat a comūnicatōne recedit

Item excomunicatio infligitur i penas erubescētie
sed nulla ē erubescētia vbi alijs comūnicant. ergo ad b̄
q̄ sententia illa sit alicuius valoris necesse est ipso iure
altos arceere ab excomunicatiōe. ergo si censu-
ra ecclesiastica est in excomunicatōne. videtur qd iuste
7 a b̄ite talis sit excomunicatus. **I**tem aut licet comū-
nicare excomunicato. aut nō. Si sic. ergo tales nō sunt
vitandi. 7 hoc est cōtra illud p̄ma ad Lōm̄b. v. Si
quis frater. 7c. 7 post. cū butusmodi nec cibum sumere
Si non licet. ergo per aliquam sententiam alijs arcetur
comūnicare cum isto. 7 non nisi per sententiā excomu-
nicatōnis. ergo qui comūnicant ei incedunt in excomu-
nicatōnis sententiam. ergo sunt excomunicati.

Contra. comūnicans cum infideli siue euz alfo pec-
catore. siue in cibo. siue in potu non incurrit illud vitū
um nisi comūnicet in actu consimili siue crimine. ergo
pari ratione nullus participans cum excomunicato ē
excomunicatus nisi participet in crimine. **I**tem ex-
comunicatio aut est morbus contagiosus. aut nō. Si
sic. ergo qua ratione iste p̄mo excomunicatus infligit
participantem pari vitio. ita 7 alius alium. 7 sic de in-
ceps. ergo si hoc falsum ē 7 contra. iura non ē morbo cō-
tagiosus. q̄ nō videtur qd comūnicās excomunicato sit
excomunicatus. Si tu dicas qd hoc facit institutio nō
contagio. Lōra. institutio ista ab homine ē sicut exco-
municatio sed nullus debet infligere penam nisi p̄ cul-
pa. ergo si nō comūnicat in merito siue in culpa nec in
pena. ergo institutio illa que facit comūnicari in pena
siue culpa ē iniusta. **I**tem filius comūnicās patri
aut ē excomunicatus. aut non. Si sic. ergo debet vitare
patrem. Sed si pater non pōt vitari sine suo detrimen-
to. q̄ filius pōt vitare iniquitē p̄ris. qd ē p̄tra ius diuinum.
Si aut nō ē excomunicatus. q̄ licet alicui ex familiarita-
te comūnicare cū excomunicato. S̄ laudabilior ē soci-
etas 7 amicitia 7 charitas. ergo vtr̄ parti rōe qd ex sociali
amore vel aliq̄ tali licet excomunicato comūnicare. 7
ita nō videt̄ comūnicans excomunicato esse excomunicat⁹.

Item excomunicatio omnis siue maior siue minor: sepa-
rat a sacramentis. S̄ nullus separāndus ē a sacramen-
tis. nisi p̄ culpa mortali. q̄ omnis cōicās excomunicato pec-
cat mortaliter. Sed si hoc verū ē. cū ista medicina sit o-
casio multoz periculoz. videt̄ tūc qd nō sit medicina s̄
morbus. 7 qd cūqz infert eā cū ponat multos i graui
periculo qd grauius peccet. **R**es. ddm. qd sicut factum

75 est duplex est excomunicatio. s̄ minor 7 maior. **M**ior
tantū separāt a sacramētis. **M**ator vero non tm̄ a sacra-
mentis separāt. s̄ etiā ab actibz legitimis cū alijs per-

sonis. 7 ideo excomunicatio minor: ē morbo respiciēs p̄sonā
absolute. excomunicatio s̄o maior: ē morbo respiciēs p̄-
sonā vtr̄ ē ps cōicās 7 separās a comūnicatōe. hec aut le-
pario cū sit relatio eq̄perantē. locū nō haberet nisi alijs
separantur ab eo. ergo ad b̄ qd ista excomunicatio sit efficax.
statuit ius vtr̄ alijs cū vitet. Et quia boīes vtr̄ in pluribz
magis timēt penā q̄ culpā. in firmitatē sentētie adiun-
xit penā consilem. s̄ minor: ē. vtr̄ nō separāt a comūnicatō-
ne fidelitū s̄ sacroz. Et hoc totū dicitur rō recta esse. que
nienter factū 7 statutū. s̄ qm̄ piculū est om̄s a comūni-
catōne (vtr̄ potē qd necessitate vel ignorātia comūnicant)
p̄hibere. ideo debuerūt tales p̄sone excepti. vnde qd comū-
nicat necessitate licet filij 7 filie q̄dū sūt sub manu
parentū. sicut vxor. sicut fuit 7 seruicēs. 7 ancille. sicut
peregrini 7 paupes. dū vnde sustentur nō habent. in-
talibus ius sententiam relaxat. Similiter qd comūnicat
ex vtilitate vtr̄ cōuertatur p̄cōrā a via sua mala. cū scdm̄
legē charitatis ambulēt nō arcetur. Similiter qd comū-
nicant ex ignorātia. excomunicati nō sūt. p̄ eo qd talig/
norātia facit excusar. Dicit aut̄ hic ignorare q̄dū boī
mo nescit. vel per denūciatōne. vel per famā. vtr̄ nō
debet sibi quis de facili p̄sentitā facere qd de quolibet p̄-
sumēdū est bonū nisi p̄betur p̄trariū. 7 hec cōmūnicatō
hoc versu p̄trinetur. Titile lex humiles res ignorata nō
In quo rōgatur h̄ triplex causa. 7 necessitas comp̄hēdit
tria mēbra his p̄sonis exceptis. 7 sic comūnicatōes sine
aliqua h̄z p̄ditionū interuentium excomūnicatis.
scdm̄ regulam iuris excomūnicati sunt minor: excomu-
nicatōne. 7 hoc quidē rationale ē vtr̄ vtilum est. Et ex
his parent obiecta. **D**ō enī obijciatur de alijs peccatis.
7 de p̄ragione 7 de filio. in om̄ibus patet responsio. qd
hoc facit institutio. 7 ratio institutionis dicta est. 7 cōt-
uenientia exceptōis. 7 quare maior: transit 7 minor: nō
Et ideo regula ē qd excomunicatio non transit in tertiam p̄-
sonam. Patet etiā qd comūnicās non comūnicat in cul-
pa. sed qd nō adhibet debitā reuerentiā sententiē. hinc in-
stum ē qd reponet penā. **A**d illud qd obijci qd ista est pe-
na tm̄ mortaliter peccatū. **D**dm̄ qd s̄m̄ aliquos conclu-
sio p̄cedit. Dicit enī qd p̄ter casus exceptos mortalitē
peccat. qd facit p̄ ecclesie mandatū. 7 scienter videt̄ con-
tēnere sententiā ecclesie. Sed qd valde dūz videt̄ illd̄ di-
cere 7 maximū piculum esset om̄s comūnicatōes excomū-
nari. vtr̄ declinem⁹ piculū vtr̄iqz. sine p̄iudicio hic distin-
guendū videtur. Dicere enī qd tm̄ sit p̄c̄m̄ veniale non
videt̄ duentens. cū comūnicat paruum vim faciāt boī-
mines i p̄c̄is venialibz. Dicere itēz qd pio quolibz ver-
bo humanitatis qd amicus amico dicit peccet mortali-
ter dūz videt̄. Et ideo ddm̄ qd qd comūnicat sc̄teter. aut
comūnicat i actu exteriō: i p̄temptū sine late. 7 tūc pec-
cat mortaliter. Aut nō comūnicat i p̄temptum. sed ra-
men rationabiliter videt̄ potest qd sententia veniat in
p̄temptum. ad huc credendum est cum mortaliter pec-
care. Aut pbabiliter credit qd ex b̄ nūqz sententiā p̄tem-
nerur. 7 ip̄e cū timore h̄ fac. 7 ex qdā affabilitate vel so-
cierate aliqua h̄ba p̄ter necessitatē dicit vel alio modo i
casibz nō exceptis comūnicat. tūc credendū ē circa tales
sententias reperari. Unde si quis q̄rat vtr̄ hō debeat magis
dimittere se interfici q̄ aliquod verbū dicere. dico qd si
ex b̄ i p̄ceptū veniret iniā. deberet vtr̄iqz. S̄ qd iudicial-
ret istū male facere. cū pot⁹ debeat de furto cōcedere q̄
fame perire. Si qd dicit qd peccat mortaliter. intelligit̄
dum est quando p̄temptus interuenit. 7 qd vtr̄ po. est
frequentari sine p̄temptu. ideo sanum consiliū ē vtr̄
cūqz vtr̄ se a talibus elonget p̄op̄t vitandum pericu-

lum. sicut dicit Augustinus q̄ faciendum est de iura-
mento. **A**d illud quod obiicitur q̄ nō priuantur sa-
cramentis nisi mortaliter peccantes. dicendum q̄ hoc
factum est propter terrorem. ne forte per assuetudines
et periculum contemptus incideret.

Questio vj m

De absolutione. et q̄rit vtrū aliq̄s possit absolui inui-
tus. Et q̄ sic videt. q̄ pater carnalis multa bona p̄stat
filio inuito. ergo pari rōne imo multo fortiori (cū maḡ
pius debeat esse) vtrūq̄ pater spiritualis possit soluere sub-
ditum ip̄o inuito. **P**at̄ prior debet esse ad miserendus
q̄ ad condēnandū. sed aliquis de iure potest excommuni-
care inuitū. ergo multo magis absolue. **I**tem exco-
municatio est pena inflicta exterius p̄pter emendatio-
nem. ergo si peccator nō emendat sed deterior efficitur.
cum cessante causa cesset et effectus. videtur q̄ possit et de-
beat talis etiam nolēs absolui. **S**ed contra. nullus po-
test nec debet absolue aliquē inuitū in foro penitentiā
li. ergo pari ratione nec in foro iudiciali. **P**at̄ dicitū
est. Petro quodcūq̄ ligaueris sup̄ terram erit ligatum
et in celis. ergo conformari debet ligatio que fit in terris
ei ligationi que fit in celis et conuerso. alioquin nō fit
vtrū debet. sed in celis nullus absoluit inuitus. ergo nec
in terris debet. **I**tem manente causa manere debet et
effectus. sed causa p̄pter quā infligitur excommunicatio
est rebellio et contumacia. sed q̄diu nō vult absolui est
rebellis et contumax. ergo inuitus nō debet absolui. **I**u-
ra hoc queritur quis sit modus fm̄ quē debet absolui.

78 **Q**uestio. dicitur q̄ est loqui de potentia absoluendi et exco-
municandi. put̄ potest in hoc actus vel de iure vel de fa-
cto. differunt enim facere et iuste facere. Si loquamur de
facto. si episcopus excommunicat nō contumacē p̄pter
missio iuris ordine. in facie ecclesie excommunicat̄ est. q̄
uis iniuste lata sit sententia. et tenetur eā sustinere. alio-
quin ex hoc ip̄so contemptu efficitur dignus excommu-
nicari et ligatur apud deum. De iure autē est excommuni-
catus quando scdm̄ iuris dictamen ab eo qui habet iu-
risdictionē canonicam fertur sententia in contumacem
et hec ligat apud deum. Similiter intelligendum in ab-
solutione q̄ potest aliquis absolui de iure vel de facto.
De iure nullus excommunicatus absolui potest nisi ces-
set a contumacia. De facto absolui potest scdm̄ volun-
tatem prelati. in cuius potestate fuit sententiā ferre et
reuocare. Unde si talis absoluitur. nec peccat nec ē ex-
communicatus qui ei comunicat. et hoc dico siue qui ab-
soluitur sit ligatus iusta sententiā siue iniuste. et hoc ma-
xime verum est de domino papa. **C**eruntamē sicut ratio-
nes probant talis absolui nō debet si iuste excommuni-
catus est. nec de iure absolui potest. Si autem excommuni-
catus fuisset iniuste. posset eum prelati absolue etiam
inuitum. nō propter sui meritum. sed ad reuocan-

79 dum errorem proprium. **A**d illud quod primo obi-
citur q̄ pater corporalis beneficia prestat inuito filio.
dicendum q̄ nō est simile. quia illa sunt beneficia tem-
poralia que prestantur contra voluntatē. et in quibus
nō consideratur equitas ex parte suscipientis. nō sic au-
tem est hic. Et p̄terea talia beneficia p̄sunt inuitis.
sed beneficium absolutionis nullo inuito prodest. im-
mo obest. Unde sicut fastidiosus nō est ingerendus ci-
bus corporalis. quia obest et istum proiciunt. vel si su-
scipiunt magis grauantur. sic in proposito est intelli-
gendum. **A**d illud quod obiicitur q̄ potest excommu-
nicare inuitus. dicendū q̄ excommunicatio est correptio
de contumacia. et ideo vtilis est talis contumaci et nō

lenti. **C**ontra absolutio est vtilis redeunti nō in contri-
macia existenti. et ideo talem excommunicatum absolue-
re potius est prestare iram q̄ misericordiam. sicut facit
ille qui dimittit iniuriam inultam. Unde sic melius ē
q̄ sathane tradatur corpus q̄ spiritus. sicut melius ē
isti q̄ permaneat i vinculo q̄ q̄ detur et beneficium cū
contemptu. **A**d illud quod obiicitur q̄ inflicta ē ad
emendationem. dicendum q̄ nō tm̄ ad emendationem
immo etiam ad instructionem aliorum. vt alij discant
nō contradicere et rebellare sicut Darhan et Abyron. et
ideo ne alij sumant exemplum malum debet in talibus
excommunicatio continuari. vt alijs p̄sint ad vitandū
casum. **C**eruntamē quia nescitur vtrum deus det ei spi-
ritum bonum q̄diu viuat. ideo semper expectanda ē co-
uersio eius. et ideo nō est ante absolueendus quantumcū-
q̄ in corrigibilis videtur. **N**emo enim est omnino in-
corrigibilis per priuationem q̄diu viuat. est. et ideo ex-
communicatio medicina est. **A**d illud quod querit̄
q̄liter debeat fieri. dicitur q̄ excommunicatio ex triplici cā p̄t̄ ē
inflicta. scz̄ q̄dam p̄pter contumaciā pure. quedam p̄pter
offensam manifestam. quedam p̄pter offensam
occultam. vt quando aliquis incidit in canonē ex pec-
cato aliquo quod nō est publicus. **P**rimus debet absol-
ui accepto ab eo sacro q̄ stabit mādaris ecclesie. et illi d̄z̄
mādari q̄ pareat iuri. et si q̄d aliud in sn̄a excommunicatiōis
iuste lata trinetur. vt p̄t̄e quando dēnatur in expen-
sis. Si autem est excommunicatus p̄pter offensam ma-
nifestam per sententiā vel facti euentiam. tunc an-
te absolutionem debet prestare emendam. Si autem p̄-
pter occultam. tunc sufficit ad relaxandam sententiā
q̄ sufficiens cautio prebeat̄ parendi mādato. **A**d
illud quod queritur a quo quis potest absolui. dicen-
dum q̄ de minori excommunicatiōe absolui potest a quo-
libet habente potestatem tunc absoluendi a peccato.
Unde duo excommunicati minori excommunicatiōe inui-
cem se absolue re possunt. **P**ro regula autem habendū
est q̄ de omni excommunicatiōe lata a iure siue maiore si-
ue minore potest quis absolui a proprio episcopo siue
a sacerdote. exceptis sex casibus i quibus sibi referant
iuris condito potestatem. **P**rimus si verberat clericū
in quo casu nō potest absolui nisi a domino papa vel eius
legato. vii. casibus exceptis. **S**ecundus casus est de
illo qui incendit ecclesiam et denunciatus est ab episco-
po. **T**ertius casus est de illo qui frangit ecclesiam et de-
nunciatus est. **Q**uartus casus est de eo qui scienter et
sponre participat cum excommunicatis a papa. et reci-
pit eos in officijs maxime quādo nominati expr̄mū-
tur. **Q**uintus est de illo qui comunicat excommunicato in cri-
mine. tunc enim debet absolui ab eo qui excommunicat̄
uit etiam si nō sit eis subditus. **S**ed si difficile est ei acce-
dere ad ipsum. prestata viatoria cautione q̄ parebit ei
mandato. potest absolui ab episcopo vel a sacerdote p̄-
prio. **A** primo autem casu excipiuntur. vii. casus. **P**ri-
mus est si sit in articulo mortis. **S**ecundus est si fuit offi-
arius potentis. et percussit nō ex odio vel proposito.
Tertius si percussit clericum sit mulier. **Q**uartus si
regularis regularem. **Q**uintus si sit seruus et nō graui-
ter leset. et dominus eius damnificaretur de eius absen-
tia. et ipse dominus est sine culpa. **S**extus si sit pauper
Septimus sit impubes vel senex vel validudinarius.
Octauus si habet inimicitias capitales. **D**e excommu-
nicatiōe vero illata a iudice nullus potest absolui nisi
si ab ip̄so vel eius iugiori. excepto solo articulo mortis.